

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónap 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-hasábos petit sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

Rydtér petit sora 40 fillér.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és osanádi egyesülé-
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 332

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Rézvámp-
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

Arad, 1912.

FŐSZERKESZTŐ
STAUBER JÓZSEF

Szombat, október 12.

Mai számunk főbb közleményei:

- Az aradi tőzsde.
- Berchtold gróf a százhatvanöt milliós póthitelről.
- Harcba indult a bolgár hadsereg.
- Anyagilkosság tizezer koronáért.
- Az aradi lóversenyek nevezései.
- Megölésrel fenyegetett aradi szolgabíró.
- A Fészek-klub kártyabotránya.
- A primadonna afférje.
- A két feleség.
- Tarkaságok.

Sötét kilátások.

Arad, október 11.

Mintha az eláríthatatlan végzet állítaná sorjába az eseményeket, amelyek a helyzetet egyre aggasztóbbá teszik. Napról-napra több bizonyossággal közeledik a balkán-háború. A szövetséges országok elutasító viselkedése után most már Törökország is visszatáncolt az engedékenységből, amelyre eleinte hajlandó volt. Most már nem kínálja a reformokat, hanem elutasítja azt a kísérletet, hogy az ő belügyeikbe avatkozzanak, s kijelenti, hogy a maga érdekeit fegyverrel is megvédi. A montenegrói támadás és szerb-bolgár mozgósítás után előre volt látható ez a magatartás, amelylyel a porta minden látszatát elakarja háritani annak, mintha gyöngébbnek érezné magát.

A nagy összecsapás előtt pedig az a hír érkezik, hogy az olasz-török béke megkötése nem annyira befejezett tény, mint azt a világ hitte és hogy az onchy-i tárgyalások megakadtak. A Balkán helyzet könnyen indíthatja Olaszországot arra, hogy azt a maga javára igyekezzen minél inkább ki-

használni és ez könnyen adhatott fordulatot a béketárgyalásoknak. Ha a békeszerződés, amelynek aláírására pedig már ki is szemelték a lansanne-i városháza tanács-termét, nem jön létre, akkor még az ediginél is kritikusabb állapot következhet be. A Balkán háború kitörésébe már-már megnyugodott a közvélemény és a külpolitikai válság által ütött sebeket a diplomataik hittegetésével takargatta, hogy „a háború lokalizálva marad.” Olaszország ugyan váltig hangoztatta, hogy ő a Balkán statusquoját sem eddig nem érintette, ezután se akarja bántani, — de ki tudja, mi következik ezután. És nehéz kapcsolatot nem keresni abban, hogy az egyik országnak, amelylyel a török békét készül kötni, az uralkodója veje egy másik ország uralkodójának, amely most kezdte meg a háborút a törökökkel.

Ha pedig Olaszország belékeveredik a balkán-háborúba, akkor fölöttébb különös helyzetbe jut az osztrák-magyar monarchia, amely szövetséges Olaszországnak, de a melynek érdekei azt kívánják, hogy az európai török birodalom épségét ne zavarják meg. És különös már magában az a helyzet, hogy amíg az osztrák-magyar monarchia, Oroszországgal egyetemben, a leszerelést, a demobilizációt követeli a kis balkán államoktól, addig a monarchia szövetséges Olaszország, a látszat szerint, a béketárgyalások elhúzásával és esetleges meghiusításával ösztönzést ad am azok harci készülődésére.

És minden nap újabb államokat von be a külpolitikai bonyodalom a balkáni háború érdekszférájába. Orosz és Olaszország mellett ma Románia is, amely eddig

semlegességét hangoztatta, olyan katonai intézkedéseket tett, amelyek épen nem a legbékésebb szándéokra vallanak. Mozgósításhoz közeledik most már Románia is.

Lassankint az az érzés fogja el az izgalmakban kifáradt embereket, mintha az európai béke a civilizációnak ez a szent ügye teljesen gazdátlan lenne. Mintha teljesen közömbös szemmel néznék az országok sorsát intéző emberek a gazdasági válságokat, az összeomlások megindult sorozatát, a károkat, a melyekben egy háború esztendőkre veti vissza az embereket, a vér-áldozatot, a munkaerőnek roppant fecsérlését, a mivel a háború jár. Mintha ez mellékes lenne, — az előtérben csak versengő és érzékeny diplomataik, pózoló miniszterelnökök és a történelemben vágyó hadvezérek lennének. Mintha teljesen számításán kívül maradnának a következmények: napról-napra jobban rontják a helyzetet. Addig, a míg a rossz fordulat be nem következik, kenetes reménységek, a mikor már a békén segíteni nem lehet, általános kezdet-mosás és felelősség elhárítás: ez minden, a mit olvasunk és hallunk. Azután megkezdődik a háború, a melyről senki se tudja, meddig tarthat, kit sodor be magával, milyen fölfordulásokat fog okozni, hogy lesz-e egyáltalán és kinek lesz belőle haszna. Mindez jön, jön, a végzet következetességével, mintha az egész háborúnak csakugyan nem lenne más oka, minthogy a világbéke kétségbeesett harcosa, d'Estournelles báró kudarcának teljességét lássa abban, hogy a huszadik században, müvelt Európában is lehet háború.

Börze-humor.

(Ez a címe a Tábori Kornél újságíró-kollégánk szerkesztésében megjelenő *Vidám könyvtár* legújabb füzetének. Mutatoul közöljük belőle a következő jóízű apróságokat:)

Társaságban, ahol három igen különböző elem volt képviselve, a mennyiben egy dzsentri, egy arisztokrata és egy — enyhén szólva — pénzügyi kapacitás volt jelen, a börzéről beszélgettek. Az arisztokrata a börze eltörlése mellett volt. A pénzügyi ember természetesen védte az intézményt a legnagyobb hévvel. A dzsentri hallgatott, mert ama boldog lények közé tartozott, a kiknek még soha semmi dolguk nem volt a tőzsdével. A nagy vitába egyszer aztán belekiált a dzsentri:

— Hallgatlak itt benneteket már egy félóra óta és még mindig nem tudom, mit akartok. Tovább megyek, még azt sem tudom kivenni a beszédetekből, hogy tulajdonképen mi is az a tőzsde?

A financier jelentkezik:

— Én majd megmagyarázom neked.

— Halljuk!

— A börze, fiam, egy boldog hely, ahol a milliók a földön hevernek. Százasok, ezresek, aranyak hevernek ott garmadában, csak épen le kell hajolni értük. Sok száz ember tolong ott a rengeteg pénz között és egyik is, másik is lehajol, hogy földszedje a pénzt.

— De hisz ez akkor nagyszerű!

— Nagyszerű, de egy kis baj is van.

— Micsoda?

— Igaz, hogy csak le kell hajolni a pénzért, de aki lehajol, annak rendszerint — kiesik a zsebéből a bugyellárisa...

Egy pesti fiatalember váratlanul nagy pénzt örökölt, körülbelül félmillió koronát. Amikor — kétségtelenül jó idő mulva — a nagy öröm okozta izgalma elmúlt, tőprengeni kezdett, hogy mitévő legyen az ölébe hullott vagyonnal. Végre is elhatározta, hogy fölkeresi családjának egy jóbarátját: Székely Ferencet, az ismert közgazdasági kitűnőséget és tőle kér tanácsot. Miután előadta, hogy miért jött, megkérdezte:

— Mit gondol, méltóságos uram, mi jobb. Ha bankban helyezem el a pénzemet, vagy értékpapirokban? És ha értékpapirokat veszek, melyeneket vegyek?

Székely Ferenc egy pillanatig gondolkozott, azután mosolyogva egy kérdéssel felelt:

— Ez attól függ, kedves barátom, mit akar inkább: jól enni, vagy jól aludni?

Valamelyik öreg *Königsquarter*, vagy *Schossberger* báróról mesélték a börzén ezt a történetet. Aki elmondta: nem emlékezett biztosan, hogy a két báró közül melyikkel történt, a mint hogy arra se mert volna esküt tenni, hogy egyáltalában megtörtént.

Az öreg báró elkészítette a végrendeletét, elhelyezte a közjegyzőnél és azután bizalmas beszélgetésre magához kérette a fiát.

— Fiam, — mondotta neki — tegnap meg-

csináltam a végrendeletemet és abban téged neveztelek meg általános örökösömül. Vedd ezt tudomásul. És még egyet vegyél tudomásul. A fülemben jutott, hogy ki akarsz keresztelkedni. Ha ezt megteszed: azonnal új végrendeletet csinállok és téged a köteles részre szorítalak...

Az ifjú báró erre bevallotta apjának, hogy csakugyan az a terve, hogy elhagyja ősei hitét. És elkezdte hosszasan magyarázni az édes apjának, hogy miért. Bármennyi érvet csoportosított is, az öreg bárót csak nem bírta meggyőzni. Az apa hajthatatlannak látszott. Végre a fiu kétségbeesetten kivágta:

— De apám, hiszen Jézus Krisztus is keresztelkedett!

Mire az öreg báró diadalmasan és fenyegetően kiáltotta:

— De csináltak is e miatt új testámentumot!...

Ezt a kiszólást mint a bürokratikus rend legszébb virágját mondta el *Sándor Pál* a tőzsdén.

A főnök odaad egy nagy csomó levelet a gyakornoknak:

— Kérem, mondja — itt van negyvenhárom levél. Rendezze ezt abécé szerint, aztán dobja az egészet a papirkosárba...

Egy gabonakereskedő déltájban — olyan időben, amikor rendesen a börzén szokott lenni — betoppan a lakásába és tetten éri a feleségét. Minden kétséget kizáróan megállapítja az asszony bűnösségét és a mi a legnagyobb dühre gerjesztette a tetteitárs a saját könyvelője.

Az aradi tőzsde.

(A tőzsde megkapta a bíróságot. — A jövő év elején megnyílik.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 11.

Az aradi áru- és értéktőzsde ismét egy lépéssel közeledett a megvalósulása felé. Többször megemlékeztünk róla, hogy magának az áru- és értéktőzsde felállítása minden különösebb nehézség nélkül lehetséges. Kereskedők, gazdák és iparosok körében közszükségletet alkot ez a tőzsde, úgy, hogy az érdekeltség egyesült akaratával a felállítása sem ütköznék semmi nehézségbe. Az érdekeltség azonban, amint ismeretes, a tőzsde mellé tőzsdebíróságot is kíván s ezért folyt csaknem két éven keresztül a küzdelem, a mely végre is teljes sikerre vezetett. Az új polgári perrendtartást életbeléptető törvénybe ugyanis felvételre egy új szakasz, amely felhatalmazza a kereskedelmi és igazságügyi minisztereket vidéki tőzsdék számára bíróság engedélyezésére. Az aradi tőzsde előkészítő bizottsága a szentesítés után azonnal felírt a kormányhoz és kérte ennek alapján a bíróság felállításának az engedélyezését. A kereskedelmi és igazságügyi miniszterek együttes leirata most érkezett meg, amely az aradi érdekeltség régi vágyát teljesítve, a következőleg hangzik:

„Az aradi áru és értéktőzsde tanácsának Arad. — Értesítem a Tanácsot, hogy az igazságügyminiszter ur folyó évi október hó 1-én életbelépteti az 1912. évi LIV. t. c. 25. §-ának első bekezdését, amely szerint az igazságügyi és a kereskedelemügyi miniszter megengedhetik, hogy vidéki tőzsde, vagy termény és gabonacsarnok külön bíróságot állíthasson fel és hogy ennek a törvényes rendelkezésének alapján az igazságügyminiszter urral együtt hajlandók vagyunk az aradi áru és értéktőzsde felállítását megengedni. Felhívom ennél fogva a Tanácsot, hogy a már felterjesztett eljárási szabályokon felül a felállítandó külön bíróság ügyvitelét és ügykezelését szabályozó ügyviteli szabályokat is készítsen, amely szabályok készítésénél a „Temesvári Lloyd“ társulat választott bíróságának ügyviteli szabályait vegye alapul s az így készített ügyviteli szabályokat azután jóváhagyás végett hozzám terjessze fel, megjelölve egyúttal a felterjesztésében azt a napot, amelyen a külön bíróság működését megkezdeni kívánja. Budapest, 1912. szeptember hó 29-én. A miniszter helyett: Kálmán s. k. államtitkár.”

Az előkészítő-bizottság, mint értesülünk, a jövő év elejére tervezi a tőzsde megnyitását.

Az aradi Áru- és Értéktőzsde ügyében különben tegnap este Steiner Ferenc elnök vezetése mellett az aradi Kereskedelmi és Iparkamarában értekezlet volt. Az aradi nagyobb gabona-, termény- és lisztkereskedők jöttek össze és beszéltek meg az aradi tőzsde létesítésének és megszervezésének a módját. Örömmel vették tudomásul az elnök előterjesztéseit az eddigi tevékenységről és annak a kívánságuknak adtak kifejezést, hogy az aradi tőzsde most már minél előbb megkezdje működését. Megbeszélés tárgya volt még a tőzsdebíróság ügye és a minisztérium által kívánt tőzsdebírósági ügyviteli szabályzat is. Erre vonatkozólag az a vélemény jutott kifejezésre, hogy a tőzsde titkársága egészen új szabályzatot készítsen, annnyival is inkább, mert ez a szabályzat még Temesvárott sincs meg. Az értekezlet a tervezet kidolgozásával Zima Tibor titkárt és Mátyás Jenő fogalmazót bizta meg. Örömmel állapította meg az értekezlet, hogy a kereskedők, gazdák és iparosok között igen nagy az érdeklődés a tőzsde iránt s már eddig is igen számosan jelentkeztek a tagokul való belépésre. Az értekezleten jelen volt kereskedők már valamennyien bejelentették belépésüket a tőzsdebe.

Itt említjük meg, hogy a tőzsde felállítását előkészítő bizottság a tennivalók szaporodására való tekintettel tagjainak a számát kiegészítette olyan kereskedőkkel, gazdákkal, iparosokkal és pénzintézeti vezető emberekkel, akik a bizottságot munkálataiban eddig is támogatták és a tőzsde iránt eddig is élénk érdeklődést tanúsítottak. Az újonnan beválasztottak a következők: Löbl Gyula, Nemess Géza, Braun Mór, Goldschmidt Miksa, ifj. Neuman Adolf, ifj. Tenner Lajos, Rajz Jenő, Robitsek Samu, Vörös Henrik, Verzár Márton, Werner Károly, Ring Géza, Nattland Bernát, Hehs Béla, Raicu Sebő, Deutsch Károly, Kenedi Ervin, Faragó Rezső, Bing Hugó, Weisenburger Nándor, Reiber Emil, Tenner József, Fuchs Ignác, Vámos Antal, Jellinek József, Vásárhelyi József, Purgly László, Heinrich Sándor, Szabó Zoltán, Müller Gyula, Obláth Béni és Schreyer Viktor Aradról. Továbbá Schillinger Samu Kisjenőről, Karton Aladár Borosjenőről, Kertész Béla Bottonyáról, Rosenthal Adolf, Böhm József és Löwy Samu Békéscsábáról, Weisz Adolf, Hruszok Béla és Vetter Márton Ujaradról, Mandl Zsigmond, Pollák Sándor és Iritz Gyula Makóról, Littmann

Armin és Pollák Kálmán Orosházáról, Grosz József Lippáról, Mairovitz Adolf dr. Máriaradnáról, Seidner Sándor Marosborsáról, Rauchbauer Nándor Ujszentannáról, Bleier Ármán Honctőről, Kohn Lajos és Wirtschafter Bertalan Déváról, Róth Mór Soborsinból, Marek Mór Petrozsényből, Holländer Sámuel Csermőről.

Az előkészítő bizottság a közgyűlés megtartásáig még ki fog bővíteni, mert a végleges megalakulásig a közgyűlés teendőit végzi. Működése az első közgyűlés megtartásáig, előreláthatólag egy-két hónapig, fog tartani.

Berchtold gróf

aszázhatvanöt milliós póthitelről.

(A magyar delegáció plenáris ülése.)

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Bécs, október 11.

A magyar delegáció mai ülésén Berchtold gróf külügyminiszter előterjesztette a közös minisztérium javaslatát a hadügyi kormányzat új, 165 milliós hitele ügyében.

A közös minisztérium két előterjesztést nyújtott be, melyek egyike 125 millió koronát kér, mint a hadsereg legsürgősebb szükségleteinek végrehajtására szükséges összeget, mely összeg három részletre oszlik, még pedig 1913-ra 41.600.000 korona, 1914-re ugyancsak 41.600.000 korona és 1915-re 41.800.000 korona esik. A másik előterjesztés a hadi tengerészet részére 40 millió koronányi rendkívüli hitel engedélyezését kéri. A hadsereg számára kért 125 millióból az egész hegyi tüzérséget egyforma ágyúval látják el s nehéz mozsarakat, messzehordó ágyúkat és tarrackokat rendelnek. Ezenkívül siettetik a határszéli erődítéseket is. A haditengerészet számára kért negyven millióból rendelnek két új dunai monitort, két őrző naszádot, hat tengeri naszádot, két vizalattjáró naszádot és egy uszómedencét. Vesznek ezenkívül néhány repülőgépet is.

Nem mozgósítási hitel a százhatvanöt milliós.

A mai ülésen, melyen Láng Lajos báró elnökölt, a jegyzőkönyv hitelesítése után Berchtold gróf azonnal szólásra jelentkezett és a következőket mondta:

— Van szerencsém a közös minisztérium két javaslatát beterjeszteni, amelyekkel katonai készletünkben mutatkozó hiányok pótlására szükséges hitelek megszavazását kérjük. E hitelek a katonai kormányzatnak régebbi kívánságai. Előbb-utóbb e követeléseknek napirendre kellett

— Magánkívül ordít rá:

— Maga csirkefogó, gazember, maga utolsó senki, maga becstelen bitang, ha most volna nálam egy revolver: két olyan pofont adnék magának, hogy holta napjáig megemlegetné!

Egy pesti nagy bankbizományos-cég új ügynököt vett föl, még pedig nagyon előkelő származású ügynököt: dzsentriembert, volt földesurat, egy főispán öccsét, akinek az anyja grófnő volt.

Ezzel a dzsentri-ügynökkel történt meg a minap, hogy a börzén a cége megbízásából föl kellett keresnie egy kereskedőt, egy lipótvárosi ismert vicces embert, akit nem ismert még személyesen. Monoklival a szemében elébe állott a kereskedőnek és orrhangon, bemutatkozott neki. Így:

— X. Lóránt, császári és királyi kamarás vagyok!

A kereskedő roppant udvariasan, tulságosan udvariasan meghajtotta magát és szintén bemutatkozott. Így:

— W. Samu kereskedelmi és iparkamarás vagyok!

(Beszélgetés a tőzsde előtt, a Szabadság téren. Szereplő személyei: egy börzianer és egy gyáros. Filozófiai magaslát. Emelkedett szempontok.)

A gyáros: Amit maga csinál, az semmi.

A börzianer: Hogy érti ezt?

A gyáros: Maga bemegy a tőzsdére, gondolkodni, mond valamit és ezen tizezer forintot keres.

Két börzeügynök megy egymás mellett az Andrassy-uton. Az egyik nagyban magyaráz valamit a másiknak, de a másik nem felel. Kérdés:

seket intéz hozzá, faggatja, de a másik csak megy mellette hallgatagon, zsebre dugott kézzel. Egyszerre aztán kitör az elsőből a keserűség:

— Grünhut, — mondja a másiknak — én egy óra óta beszélek itt magának és maga nem felel. Micsoda neveltség ez? Vagy talán haragszik rám?

Nagynehezen megszólal a másik:

— Nem haragszom, kérem. Csak nem szeretek ebben a rettenetes hidegben beszélni az utcán, mert nincs keztyűm és megfázik a kezem...

A gabonatőzsdén valaki elkeseredetten szidta az esőt, ami az összes spekulációt tönkretette.

— Na, — fakadt ki keserűen az illető — ha véletlenül az idén képviselő volnék és ha beválasztanának a delegációba és ha a király megszólítana a delegációs cerclen és ha azt kérdezné tőlem, hogy milyen volt az idei termés, én bizony ezt felelném neki vissza:

— Felséges ur, miért kegyeskedik froclizni egy szegény börzeánert?

A váltott gyerek.

Irta: Szederkényi Anna.

Vannak éjszakák, amikor nem alhatunk a mult visszajáró kísérteteitől. Jönnek a ködből sötét árnyak, a szemünkre szállnak. Ijedt rebbenéssel menekül az álom és vergődik, kinlódik a forró fekhelyen a lázzal megvert álomtalan alvó.

Rosz újra átélni a multat. Sötétben kavargó

minden a lélekben, mint feneketlen szurokörvényben. Milyen sok a rossz és milyen kevés a jó. Az embernek fia hogy botorkál a jótól el és visszafelé. Hogy elfelejtődik később minden kedves és ami visszajár, azért ott fogunk állani egykor a forró pokol tornácában. Jaj, de fog fájni!

Mindenkinek vannak visszajáró kísértetei. Mindenkinél van keresztje, ami egyre töri a vállát és amelynek éles szögei odafuródnak vonagló szívébe. Mindenkinél vannak éjfélijei, amelyek szomorú alkonyat után riasztóan feketélnék rá. Suhogva szállnak a fekete éjfélből furesa vázalakok. A szemük olyan nagy, mint a macskaszem. A foguk olyan, mint a lapát és összecsatog, mint a farkasé. A körmük karvaly köröm és nyulik, nyulik feléd. Ha beléd ragad, nyavalyatörősen lapul az falhoz, de ott is elér...

Azután jönnek a régi történetek. Vidróczyról, a szörnyürről, a gyerek-ellopósról. Kerekes Balintnérről, az asszonymegrontóról. Lidércokról, meg váltott gyerekekről.

...Szürke téli estefelén künn kavargott a hó. Magukra hagyott, megejtett nők sóhajtsái kergették egymást a röges utcákon. Megfagyott könyccseppjeik koppantak az ablaküvegeken. Árva gyerekek szíve lehetett dalolni, ilyenkor sirt, reszkett a lélek mindenkinben, ilyenkor gyászos a nász-ágy is.

Anyám halkan, titokzatosan beszélt. Az arca sokatmondó volt, a szeme hitte, amit az ajka szólt.

— Rosszak manapság az emberek, — mondta.

kerülniök. A kedvezőtlen fordulat, mely a Balkán-félszigeten beállott, intelmül szolgál, hogy teljesítsük azokat a követelményeket, amelyek katonai készütségünk régóta megállapított hiányainak pótlására szolgálnak. Kérem a tisztelt országos bizottságot, ne méltóztassék a kért hiteleket mozgósítási hitelkép tekinteni. (Helyeslés.) Arra annál kevésbbé forog fönn ok, mert eddigi békés politikánk mellett szándékozunk megmaradni. (Helyeslés.) Gondoskodnunk kell azonban a szükséges eszközökről, hogy szavunk teljes súlyjal bírjon. (Élénk helyeslés.) Annak a reményemnek adok kifejezést, hogy a t. országos bizottság áldozatkészsége meg fogja adni a monarchiának a módot arra, hogy a nagyhatalmak tanácsában érdekeit sikerrel érvényesíthesse. (Élénk helyeslés.) Kérem, méltóztassék ezeket az előterjesztéseket a hadügyi és tengerészeti albizottsághoz utalni előzetes tárgyalás végett. (Helyeslés.)

A delegáció programja.

Láng Lajos báró elnök a külügyminiszter előterjesztését előzetes tárgyalás végett a hadügyi és tengerészeti albizottságokhoz utasítja. Ezután javasolja, hogy ma délután a tengerészeti albizottság jelentését tárgyalják, holnap délelőtt a négyes egyesült albizottság jelentését, hétfőn a hadügyi albizottság tartson ülést, kedden pedig plénumban tárgyalják a hadügyi albizottság beterjesztendő jelentését és, ha lehetséges, szerdán fejezzék be a delegáció tanácskozásait.

Heltai Ferenc javasolja, hogy a hadügyi és tengerészeti albizottság hétfőn együttes ülésben tárgyalja a póthitel javaslatokat.

Elnök kijelenti, hogy ebben az ügyben nem fog határozatot kimondani. A delegátusok vitassák meg egymás között a munkarendet és ő azután a többség óhaját akceptálni fogja.

A hadügyi jelentés.

Ezután áttértek a hadügyi albizottság jelentésének tárgyalására.

Hegedüs Loránt előadó terjesztette ezután elő jelentését, melyet a hadügyi albizottság a múlt héten már letárgyalta és elfogadott, a melyet annak idején mi is ismertettünk. A jelentés arra veti a súlyt, hogy a jövőre a hadügyi költségvetés ellenőrzése úgy alkotmányos, mint számszerűségi szempontból szilárdabb elvek szerint történjék, mint eddig. A közös haderő összes szükségletét különben az 1912-ik évre 428,221.174 koronában állapítja meg, beleértve ebbe a rendes és rendkívüli kiadásokat, a külön fejlesztési és tüzési hitelt, valamint a boszniai rendkívüli költségeket.

Tallán Béla báró azt hangoztatta, hogy arra az eshetőségre, ha a balkáni háború lokalizálása nem sikerülne oly mértékben, mint ahogy a nagy-

hatalmak szeretnék s ha a háborús veszedelem a mi érdekszféránkat is közvetlenül érintené, előre tegye meg a monarchia a szükséges intézkedéseket úgy közgazdasági, mint politikai érdekeink védelmére. Elismeréssel szölt ezután azokról a tapasztalatokról, melyeket a hadsereg löszerkészültségének megvizsgálására kiküldött bizottság szerzett.

A tengerészeti költségvetés.

Délután két órakor folytatták az ülést, amelyen a tengerészeti költségvetést tárgyalták le. Rosenberg Gyula meleg szavakkal ajánlotta a költségvetést elfogadásra. Számszerű adatokkal világította meg a tengerészeti költségvetés folytonos emelkedését, amit aszal okolt meg, hogy végre eljutottunk tengerészetünk fontosságának elismeréséhez. Fejtegette ezután a tengerészeti albizottságban kifejezésre jutott kívánságokat, melyek figyelembevételét kérte.

Utána a tengerészeti albizottság elnöke Dániel Ernő báró szólalt fel és néhány megjegyzést tett. Azt az óhaját fejezte ki, hogy a nemzeti szellemet lehetőleg ápolják a tengerészeti tisztületben.

Werner Gyula, utána pedig Miklós Ödön szólalt meg fel. Miklós Ödön, különösen a hajóépítés kérdésével foglalkozott. A következő felszólaló Heltai Ferenc a hadi szállításokban Magyarország ipari részesedésének megvizsgálására kiküldött bizottság nevében tette meg kimerítő jelentését. Elismerőleg emlékezett meg a tengerészeti vezetőség fáradozásáról. A vitát ezután bezárták.

Lucic fregattkapitány reflektált a tengerészeti parancsnok nevében az elhangzott megjegyzésekre és kérte a bizottságot, hogy a költségvetést a részletes vita alapjául elfogadják. A költségvetést általánosságban, majd több felszólalás után részleteiben is elfogadta a delegáció. A legközelebbi ülés holnap délelőtt tizenegy órakor lesz.

Harcba indult a bolgár sereg.

(Háromszázötvenezer ember fegyverben.)

Távirati tudósítás.

Szófia, október 11.

Minden ellenkező híradással szemben ma kijelentették előttem vezérkari tiszték, hogy október 16-ika előtt Bulgária nem fogja megkezdeni a háborúskodást írja egy nagy német lap szófiai levelezője. A bolgárok komoly emberek s amit egyszer kimondanak, annak urai maradnak. Az bizonyos és ezt ugyancsak vezérkari tiszték mondták, hogy ugyszólván perenyi pontossággal elő van készítve minden a háborúra és október 16-ára a hadsereg nemcsak utra, hanem harcra kész is lesz. Itt nevetik a szerbeket és trónörökösüket, de

gyötörte őket a teremtő láz, ami szót nem találhatott elegendőt...

Váltott gyerekek ők: Hogy is születhettek volna békés, tisztas polgárosszonyok öléből ezek a rendbontók, eszmeforradalmárok, világfölgörgetők, történelmet megcsufolók. Ide csempészett lidércfiúk ezek, akik itt lángolnak, itt bűnhődnek, emberi testbe láncoltan, szárnyatlanul. Nehéz rabbilincsként vonszolják ölömlebaikat. Szárnyas lelkük vívódik nehéz, lomha testükkel. Izzik bennük a földfölből lélek és elbukik a hozzátapadt nyomorúságos test békéságán...

Váltott gyerekről regélt furcsa mese... Most, most értelek szürke estéknek rémületes hangon elregélt története.

Még forró láva zuhog az égről. Estefeléken, még arany színben pompázik a Duna hús öle, de a kertek alatt már settenkedik Ősz asszony szürke uszálya. A zöld lombos hegyek mögül már hallottam kувikot szólni és a forráságból megcsapott már dideregten a sárguló halál. Tudom, hogy nemsokára zörögni fognak a sírok fölött az élsárgult levelek, tudom, hogy nemsokára zihálni fognak beteg, nyilaló tüdők. Tudom, hogy vége, vége maholnap a tüzes forrásoknak és jönni fog a hosszú temetkezés, jönni fog nagy, termő szerelemnek vig halotti tora... Itt jártak az elmúlt éjszakan gunyoros lidérc, belemartak a szívembe. Akkor jutott eszembe a régi régi történet a váltott gyerekről, a levelek hervadásáról és a szívek titkos keresztjéről.

a miniszterelnököt is, akik harcias szólásokat bocsátanak világgá, noha százöt gépfegyverük és negyven ágyújuk török vasuti állomásokon vesztegel s ez majdnem felér egy veszített csatával. A bolgárokkal ilyesmi nem történhetik. Két hónapja készülnek a háborúra és noha Szófiában minden hatalomnak van képviselője, akik abból élnek, hogy titkokat lesnek el, semmit sem tudott a világ a csendes fegyverkezésről. A háború elkerülhetetlen és azért minden megtörtént, hogy a népet készen találja. 350,000 ember kapott a mai napig behívót.

— Bulgária ezeket a százezreket nem küldheti ismét haza anélkül, hogy ne biztosítaná őket kívánságaik teljesüléséről — mondotta ma Malinov a volt miniszterelnök, aki ellenezte a mozgósítást, mielőtt azt elrendelték volna. Mert Bulgária nem lármázza tele a világot harci riadóval és nem csörteti a kardját, nem szabad azt hinni, hogy nem akarja a háborút! Nem óhajtja, mert ebben az érett országban mindenki békebarát, de ha már egyszer kardot rántottunk, nem dughatjuk a hüvelybe eredménytelenül.

Óriási terheket vett magára ez a kis ország. Másfél millióba kerül a mozgósítás naponta s ez a takarékos nép nem szokta a pénzt az ablakon kidobálni. Eltekintve attól, hogy kereskedelem és ipar megbénult, készpénz egyáltalában nincs, az élelmiszer minden hatósági intézkedés dacára a kétszeres árra szökött. Minden pék a hadseregnek süt és egy kiló kenyér 20 helyett 60 centimes. Cukor kilója egy franc 60 centimes, egy franc helyett. A liszt métermázsaja most 40 franc, a múlt heten 20—22 franc volt. S ez nem a vége, de a kezdete a drágaságnak. A király és nemzet ezt előre látták és tudták, hogy követeléseiket a zöld asztal mellett tárgyalva nem teljesíti Törökország, ezért határozták el magukat háborúra.

Nagyszerűen fel van szerelve a hadsereg. Látni kell, hogy a tartalékosok ezrei és ezrei milyen gyorsasággal öltöznek fel és fegyverkeznek. Megérkezik a behívott, beosztják a szakaszba elviszik a raktárba és egy félóra múlva teljesen felszerelt hadiszakaszk gyakorol már a laktanya mögött. Nem lehet látni egy rossz köpönyvet, egy elhasznált csizmat, egyenruha és fegyver kifogástalanok. A téli ruházat azonban, úgy látszik, nincs olyan tömegekben kéznél, mint a hogy szükség lenne és ezért naponta láthatók katonai társzekerok, amelyekre ruházlettek előtt polgári télikabátokat raknak fel. Szófiában minden lovat lefoglalt a katonaság és állandó működésben vannak a lószorozó bizottságok. Az ország szegény lovakban és az anyag nem is jó. Toherhordókul inkább ökrös parasztfogatokat használnak. Minden teljesen csöndben, lármá és sietség nélkül történik és nem tulzás, ha azt állítom, hogy az a néhány katonai automobil, amely a városban keresztül száguld, képviseli a hadilármát.

A vasút csak a katonaság részére dolgozik. A személyszállítást a legszükségesebbre redukálták. Törökországgal minden összeköttetés megszakadt és a vonatok csak Filippopoliszig közlekednek. A keleti expressz és a konvencionális gyors Szófiából indul Európába; Romániába és Várnána naponta csak egy vonat közlekedik. Ezzel ellentétben azonban szakadatlanul szállítják a vasutat a katonai transzportot a határra. Ha egy zászlóalj megkapta a hadifelszerelését, akkor a Filippopol körüli összpontosítási körzetbe kerül és hozzávetőleges számítás szerint ma ott körülbelül 150000 ember gyűlt már össze. A sorhadból egyetlenegy embert se látni már az ország belsejében s hétfőn, kedden a tartalékosok követik azt.

Közben a határon az önkéntes macedón bandák megkezdtek az összetűzést a török katonákkal és ma is körülbelül 4000 ilyen mindenre elszánt önkéntes hagyta el a macedón komité székhelyét, Szófiát. Eme komité hívó szavára époly pontosan és lelkiismeretesen megjelennek a csendes polgári foglalkozású bandatagok, mint a király szavára a rendes katona. Ma reggel annak a szállodának a tulajdonosa, amelyben lakom, még kifogástalan zsakettben fogadott estére már bárányborsúveg, vastag gyapju bokavédő, övében bandzsár és két darab töltött revolver jelezte, hogy megy a háborúba, itthagya feleségét és gyermekeit. A haza hívja.

Ilyen az a nép, amely Bulgáriában a török elleni háborúra készül.

— Nem hisznek a jóságos istenben. Nem hisznek hittal és nem tartják meg a törvényeket. Bizony. Csütörtökön lesz három esztendeje. Mentünk a keresztelőre. Tudod, a Sárinak született fia. Mikor a Tisza hidjához értünk, megálltak a lovak. A Gergely bácsi vágta, hogy az ostornyél majd eltört. Nem mentek, nem léptek a hidra. Nagypátok rászólt a Gergelyre, várjon csak egy kicsit.

Mind hallgattunk, féltünk. Egyszer csak nagy csattogás, nevetés hallatszott. Ugy féltünk. Nem láttunk embert, sem állatot, csak a nagy nevetés rémített bennünket. Nagypátok leszállt a kocsi-ról, előre ment. A kezét nyujtogatta, mintha köszöntene valakit. Megindult csöndesen, a lovak utána. Olyan különös volt. Már jól elhaladtunk, mikor nagypátok elbeszélte, mit látott. A gonosz szellemek — úgy ám — a gyerekekkel labdázta, akinek a keresztelőjére mentünk. Nem tartották meg a törvényt, magára hagyták az anyát. És estefelé, a szürkületkor besuhantak a rosszak és kicsérélték a gyermeket. Elvitték, el. És az ágyban ott maradt a váltott gyermek. Nyomorék a teste, lelke. Azt nevelték, azért tapsoltak a szellemek, hogy mi sietünk a keresztelőre és ott vár bennünket a váltott gyermek. Nagypátok látta őket, mert ő tudós, nagy tudós ember volt.

Alomtalan éjszakan hozzák elibém váztestüket a kitagadott, az elátkozott váltott gyerekek. Rájuk ismelek. A szemük fénye elhomályosult, az arcuk halálra vált, kihült a hajuk, megbénult, el-sorvadt a karjuk. A szívük kilángolt, elégett, föl-emésztette a sok lázban született gondolat. Agyon-

Anyagilkosság tízezer koronáért.

— A tébolyodott fiu rémes tette. —

Távirati tudósítás.

Prága, október 11.

Méltán mondható rémregénynek az a napokban Prágában történt rablógyilkosság, amelynek tettesét most végre elfogták. Koblitz Lajos 25 éves technikus, aki az utóbbi időben egy prágai napilapnál volt hirdetési ügynök, megölte, rémségesen megcsonkította és kirabolta az édesanyját, azután valószínűleg Budapesten átutazva, Fiuméba ment s azt hitték, hogy már az újvilágban élvezi a véres, anyagilkosság árán szerzett pénzt, — mert a borzalmas bűntényre csak 2 hónap múltán jöttek rá.

Megrázó részleteket mond el a prágai rendőrség jelentése a gyilkosságról. Koblitz Lajos dorobozoló, léha életet élt és nap-nap után ittasan tért haza, amiért özvegy édesanyjával állandó összetűzései voltak. A gyilkosság elkövetésének napján is részegen jutott haza. Tudta, hogy anyja aznap vette ki a St-Wencel hitelbankból az összes vagyonát, 10000 koronát azzal a céllal, hogy takarékbán helyezi el. Rövid szövtetés után rávette magát az öreg asszonyra és fojtogatni kezdte, azután mikor már anyja eszméletét veszítette, egy fejszével szét szarta a fejét és ugyazólván teljesen elválasztotta azt a törzstől.

A rémes tett után nagy hidegvérrel megmosdott, magához vette anyja pénzét, lezárta az ajtókat, azután bement a házfelügyelőhöz és bejelentette neki, hogy anyja nyaralni ment és csak hónapok múlva jön vissza. A házmesternő, tekintve, hogy Koblitzné előtte is említette nyaraló szándékát, nem gyanakodott. A gyilkosság talán még ma is fedezetlen lenne, ha Koblitznének egy főiskolai hallgató albrölje vissza nem érkezett volna vakációjából. Nagyon csudálkozott, hogy zárva találta a lakást. A házgondnok fiának kíséretében feltörtette az ajtót. Visszatáncorodtak az oszlásnak indult hulla rettenetes fojtó szagától. Megtalálták Koblitzné fiának véres ingét s a véres fejze is, melyre az áldozat hajából egész csomó volt tapadva, ott hevert a megcsonkított holttest mellett.

A rendőri nyomozás kétségtelenné tette, hogy csakis Koblitz Lajos követhette el a gyilkosságot. Az elvetemült fiu, mint közveszélyes őrlt már négy ízben volt tébolydában, ahol az egyik ápolónővel, Baltus Josefinnel viszonyt is kezdett. A különös szerelmi regény hősnőjét is vallatás alá vette a prágai rendőrség, mert az a gyanu volt ellene, hogy tud a gyilkosságról. A leány tisztáznia tudta magát. Vallomásának azonban van egy igazán rémregénybe illő részlete. A gyilkos fiu a borzalmas anyagilkosság után szerelmi találkozásra hívta kedvesét, akivel a tébolydából való szabadulása után is fentartotta a viszonyt és a gyilkosság szinterével szomszédos szobában töltött vele egy szerelmes éjszakát.

Koblitznak nyoma veszett és hiába keresték mig ma — mint Fiuméből jelentik — ott egy velencei hajó indulásakor letartóztattak egy fiatal embert, aki egy urfeuménekessé társaságában akart hajóra szállni. A letartóztatás a prágai rendőrség megkeresésére történt. A letartóztatott fiatal ember azonos Koblitz prágai gyilkossal, aki édesanyját meggyilkolta és 10.000 koronát elrabolva Fiuméba szökött. Az anyagilkos már egy hét óta tartózkodott Fiumében és költsékezésével magára vont a rendőrség figyelmét. Letartóztatásakor 8000 korona pénzt és egy browningot találtak nála.

A Fészek-klub kártyabotránnya.

— Rágalmazás „nemes intencióból.” —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Budapest, október 11.

A nyáron nagy szenzációt keltett a Fészek-klubban Ravasz Oszkár kártyaafférje. Ravaszt azzal vádolták meg, hogy hamisan játszott, zsebéből előhuzott, preparált kártyákkal manipulált. Nagy volt a botrány és Ravasz Oszkár vádolóit rágalmazás miatt feljelentette. A pörtl ma tárgyalta Drill Béla, a büntetőjárásbírószág vezetője. A bíró felolvasta Ravasz Oszkár följelentését, amely így mondja el a nagy feltűnést keltett botrány részleteit:

1912. július 1 én éjjel előtt a Fészek-klub kertjébe érkeztem, hol a kártyaasztalhoz ülve, bakkarat-t játszottam. A bankot én adtam és 100 korona körüli összeget veszítvén, helyet változtatam. Az új helyen is vesztettem, mig 3 óra tájban szerencsésen megfordult és nyerni kezdtem. Ekkor retiráltam a bankkal és az új bankot a következő játékos adta, ki utánam kétszer nyert is. Az asztalnál 15—16 játékos tilt, mindenki velem együtt sorban adta a bankot, amely játék folyamán Vágó Béla színművész, ki szintén velünk tartott, oly kijelentést tett, hogy ő a kártyalapokat megszámlálván, hat csomag kártyán felül tizenhét lappal többet talált. Vágó Bélának e megjegyzésére a játszótársaság azt a választ adta, hogy ez nem jelent semmit, mert megszokott dolog, hogy a chemin de fer játéknál három új csomag kártya mellé három régi átjátszott csomagot is adnak oly célból, hogy több legyen a kártya és ne kelljen gyakran keverni. E régi csomagokat a Fészek szolgálja rendszerint úgy adja asztalra, hogy benyul a kártyákat tartalmazó fiókba és szemmértéke szerint kiveszi onnan a tetszés szerinti mennyiséget és a játszókknak átadja. A szóban forgó éjszakán, miként azt többen állították, rendszeren becsomagolt három új és három átjátszott becsomagolt kártya került asztalunkra. Másnap nem mentem a Fészekbe és harmadnap reggelén megdöbbenéssel olvastam az összes helyi lapokban, hogy hamis kártyázással vagyok vádolva, hogy Raskó Géza a Király-színház tagja és Tárnai Ernő azt állították felőlem, hogy látták, amint én baloldali kabátzsebemből egy csomó kártyát kevertem a játszókártyák közé, hogy tetten értek, lelepleztek, játszótársaim az asztaltól felugráltak és magamra hagytak. Minthogy a felőlem terjesztett hírek merő rágalmak és azt a hírt, hogy a kérdéses éjjelen hamisan kártyáztam, Vágó Béla, Raskó Géza és Tárnai Ernő többek előtt hangoztatták és terjesztették, aminek következtében jelentek meg a lapokban is a felőlem terjesztett rágalmazó állítások, vádat emelek Vágó Béla, Raskó Géza és Tárnai Ernő ellen a rágalmazás vétsége miatt.

Miután a bírónak nem sikerült az ügyet békésen elintézni, megkezdették a tárgyalást.

Ravasz Oszkár előadta, hogy július 1 én éjjel 12 órakor megjelent a klubban és reggel ötig bakkozott.

A bíró: Én nem ismerem a bakkarat-játékot, tessék megmagyarázni, hogy megy ez?

Ravasz elmagyarázza, hogy mikép játszzák a bakkot és a chemin de fert. Mindig az nyer, akinek többje van.

— Reggel félhatkor — mondja — hazamentem. Szerdán a lapokból értesültem, hogy az urak azt állítják, hogy hamisan játszottam.

Vágó Béla, a Magyar Színház tagja, kijelenti: nem érzi bűnösnek magát. Ő nem látta és nem állította, hogy Ravasz Oszkár hamisan játszik. Raskó mondta, hogy látta, amikor Ravasz a zsebéből kivett egy csomag kártyát. Ravasz tényleg hétszer nyert egymásután. Ő megolvasta a hat

csomag kártyát és konstataálta, hogy *negyvenhét lappal több a kártya, mint amennyinek lenni kellene.*

— Ki látta ezt a megolvastást?

— Mindenki, aki ott volt.

— Elmondotta ön, hogy hamis játékre gyanakszik?

— Nem.

Ravasz: A kártyát nem számozva teszik a szolgák az asztalra. Három ujat és három régi paklit tesznek fel.

A bíró: Ha hiányzik belőlük, lehet azért játszani?

— Lehet.

Vágó: A végletekig menő óvatossággal és titoktartással kezeltük az ügyet. Mégis másnap mindenütt tudtak róla. Engem azután a Fészek választmánya megkérdezett, mit tudok s elmondtam, amit láttam. Itt mindenki becsületszavát adta, hogy titokban tartja az ügyet.

Raskó Géza, a Magyar Színház tagja következett. A vádlottak padjáról így adta elő az affért:

— Én Ravasznak ártani nem akartam, de nem engedhettem meg, hogy kifosszon embereket. Ravasz néha feltűnő mérsékleten, máskor meg hazárdan játszott. *A kézfogásai nagyon gyanusak voltak.* Játék közben sohase volt rajta zseket, mindig zakót viselt. Észrevettem figyelés közben, hogy ügyes, gyors mozdulattal *alulról vesz magának kártyát a felső laphoz.* Közöltem barátaimmal megfigyelésemet. Erre csináltattak egy kártyaládikát, amelyből csak mindig a legfelső lapot lehetett levenni. Juliusban a láda eltört és két napig szabadon játszottak. *Ravasz belemlyült a balzsebébe és kivett egy csomó kártyát s ekkor egy orvostól gyors egymásutánban hét nyolcszáz koronát nyert.* Barátaimmal azt határoztuk, hogy figyelmeztetjük Ravaszt és felhívjuk, nyomban távozzék a klubból.

— Melyik kezével húzta a kártyát?

— A jobbkezével letette a lapot, ebben a pillanatban rácsapott a paklira és hirtelen mozdulattal alulról vette elő a kártyát. *Ő a zsebéből előhuzott kártyacsomót, amely preparálva volt, mindig a csomó alá tette.*

— Ön idegen ember előtt is elmondta ezt a dolgot?

— Nem, még az újságírók előtt sem nyilatkoztam.

— Mit határozott a választmány?

— Hogy Ravasz lépjen ki, ellenkező esetben kigolyózzák.

Ravasz: Ez is rágalom. A zsebből játékközben lehetetlen kártyát kivenni.

Raskó: Nagyon könnyű a dolog. A kártya oly kicsi, hogy belefér bárki markába.

— Milyen pontek voltak?

— Ha ötre megállt a játékos, ő nullára vett egy kilencest.

Ravasz: Ez mind rágalom!

Tárnay Ernő, a Magyar Színház tagja, a harmadik vádlott. Elmondja, hogy évek óta beszélnek Ravasz furcsa kártyamodorról. Bakokban egész kis összegekkel, ellenben cheminben *százásokban, ezresekben játszott.* Erre tanukul kéri Csontos Gyulát és Horvát Jenőt kihallgatni.

— En Raskóval — mondja Tárnay — megállapítottam, hogy Ravasz egy preparált pakliból oly ügyesen veszi a lapot, hogy *mindig többje van, mint másnak.* Ekkor állítottuk be a kártyatartót. Teljes egy esztendeig óvatosan, szinte gyáván játszott Ravasz, de a nyáron a tartó eltört s Ravasz ismét nagyban játszott. Én szigorúan figyelve őt, láttam, hogy *balzsebéből kivett egy pakli kártyát.* Hétszer nyert ekkor egymásután. Botrányt nem akartunk csinálni.

— Idegen embereknek is szólt erről?

— Nem.

Ravasz közbeszölt:

— A színművész urak jól betanulhatták szerepüket. *Régalom, hogy hamisan játszottam.* Tény az is, hogy *vagyonom nagyrészt ott vesztettem el a klubban.*

Ezután több tanut hallgattak ki. Ezek elmondották, hogy régóta suttogták a klubban, hogy Ravasz inkorrektül játszik. Az eset után ők is konstatálták, hogy a kártyacsomagban negyvenhét lappal több volt, mint kellett volna.

A védők, *Hajdu Viktor dr.* és *Weyler Ernő dr.* a bizonyítás kiegészítését kérték, de ezt a bíróság nem rendelte el. A perbeszéd után *Drill* bíró mind a három vádlottat Raskót, Vágót és Tanayt hatvan hatvan korona pénzbüntetésre ítélte el, az ítélet végrehajtását azonban felfüggesztette. Az ítélet megokolása hangsúlyozza, hogy a vádlottak *nemes intencióból jártak el*, de el kellett őket ítélni, mert elegendő tárgyi bizonyítékkal nem rendelkeztek. A vádlottak az ítéletet megfelelően bezték.

Kedvezőtlen fordulat a Balkán-háboruban.

(Török visszautasítás a nagyhatalmaknak. — Oroszország mozgósít.)

— Saját tudósítónk jelentései. —

Arad, október 11.

A Balkánon tarkasszemet néző ellenséges hatalmak helyzetében a mai nap nem hozott semmi nevezetesebb eltolódást. Bulgária, Szerbia és Görögország még nem léptek ki a fegyveres készenléből a támadó harcra és ma még azt sem lehet tudni, hogy az első harci összecsapásban Podgoricánál ki győzött: a montenegrói támadó sereg-e, vagy pedig a török katonaság. Mindkét fél magának tulajdonítja az első győzelmet.

A mai állapotnál sokkal sötétebbnek tűnik föl a jövő: a balkáni négyes-entente államain kívül most már *Törökország is visszautasította a nagyhatalmak beavatkozását.* Törökországot mátlól kezdve a tripoliszi harctéren is újból támadás fenyegeti, mert a béketárgyalások Onchyban félbeszakadtak. Olaszország már hadihajóit utra is készíti, hogy az aegai tengeren folytatassa a török szigetek nyugtalanítását. Ezzel már öt oldalról támadják meg a szerencsétlen ozmán birodalmat.

A leggyanusabb azonban Oroszország szerepe. Orosz-lengyelországot doni kozákok tizezeivel akarják elárasztani próbamozgósítás címe alatt és ezt a próbamozgósítást oly komolyan rendezik, hogy az orosz állami bank pénzkészletét is Moszkvába vitetik Orosz-lengyelországból.

Mai értesüléseink a következők:

Törökország visszautasította a nagyhatalmakat.

A Kölnische Zeitung egy konstantinápolyi sürgönye szerint a török külügyminiszter ma Palavicini osztrák-magyar nagykövet előtt oly nyilatkozatot tett, hogy *Törökország belügyeinek elintézésébe semmiféle beavatkozást nem tűr*, azt visszautasítja és amennyiben szerződésekkal akarják őket erre kényszeríteni, úgy *Törökország fegyverrel fogja magát megvédelmezni.* A nagykövetet igen meglepte a külügyminiszter válasza. Azt hiszik, hogy Törökország nem marad egyedül, mert Románia teljes erővel fogja támogatni. Ezzel szemben a román nagykövet kijelenti, hogy *Románia a legteljesebb semlegesség álláspontján fog maradni.*

Londonból jelentik: A Times azt az értesülést kapta Konstantinápolyból, hogy *Iza Boljelinde* albán felkelő vezér ma azt az ajánlatot tette a kormánynak, hogy ő százezer ember élén a szerbek ellen vonul. Az ajánlatot a kormány elfogadta.

Konstantinápoly. Katonai körökben kijelen-

tik, hogy a háboru borzasztó lesz. A kurdok és más vad néptörzsek mindenáron koncolni akarnak. A törökök az ország különböző határain mindössze háromszázezer embert összpontosítottak és a *mozgósítás csak nagyon lassan megy előre.* Nem katonai körökben azt hiszik, hogy a nagyhatalmak lépése bizonyos kételyt támasztott a háboru valószínűsége felől, ami abból is látszik, hogy némely katonai transzportot eltérítették eredeti utirányából.

Berlinből jelentik: A Berliner Tagblatt Szalonikiban feladott siffirozott sürgönyt kapott, hogy Abdul Hamid exszultánt már a legközelebbi órákban fogházvillájából Konstantinápolyba viszik, vagy már el is vitték. A kormány megtudta, hogy a *fogoly szultán ismét szokási kísérleteket tett* és hogy a csapatok között olyan hangulat észlelhető, mely a kísérletre nézve kedvező lehetne. A szultánt *Brusszában fogják elzárni.*

A monarchia és a Balkán státuskvó.

Berlin, október 11. A Vossische Zeitungnak jelentik orosz részről, hogy az osztrák-magyar monarchia és Oroszország a balkáni háboru kitörésekor *semlegességi nyilatkozatot fognak kiadni.* Az orosz kabinetnek azt a javaslatát, hogy a monarchia olyan nyilatkozatot adjon ki, mely szerint ő a háboru esetén nem reflektál területi gyarapodásra, a monarchia elutasította azzal, hogy Ausztria-Magyarország és Oroszország és a többi hatalmasságok Aténben, Belgrádban és Szófiában olyan nyilatkozatot már tettek, mely szerint háboru esetén *egy államnak sem engedik meg a területi gyarapodást.*

Mit akar Oroszország?

Pétervár, október 11. Suchomlinov hadügyminiszter az automobil-klubban nagyon harcias beszédet tartott.

— Kikerülhetetlen az általános európai háboru — mondotta Suchomlinov. — Mihelyest Ausztria-Magyarország a balkáni konfliktusba beavatkozik, *Oroszország is kénytelen lesz harciasan fellépni.*

Krakó, október 11. Varsóból jelentik, hogy a *doni kozákok egész területén ma kezdődött a mozgósítás.* A hatóságokat utasították, hogy a mozgósítást lehetőleg gyorsan befejezzék, mert a hadügyi kormányzat egy hét alatt *százötven kozákezeret akar Orosz-Lengyelországba küldeni.*

Pétervár, október 11. A pénzügyminisztérium elrendelte, hogy a birodalmi bank *oroszlengyelországi fióktelepeinek készpénzállományát Moszkvába vigyék.* A kormány arról biztosít, hogy ezt az intézkedést már régebben tervezték és nincs összefüggésben a politikával.

Belgrád, október 11. Pétervárról azt jelentik, hogy ott egy önkéntes aviatikai csapat alakult, mely részt fog venni a háboruban.

Moszkvából jelentik: Az egyetemen ma Liubavszky rektornak hirdetésnyét fűggesztették ki, amely szerint ama *oroszhallgatók részére, akik mint önkéntesek a Balkánra mennek, a kormány mindama kedvezményeket biztosítja, amelyeket az orosz hadseregben élveznek és úgy számítják ezt a szolgálatot, mintha az orosz hadseregben küzdötték volna végig a háborut.* Az egyetemen pedig az elvesztett évet beszámítják a tanulmányi időbe.

Ki győzött Podgoricánál?

Podgorica, október 11. A montenegróiak a Decsics hegyet elfoglalták és a *török parancsnokot elfogták.* A mélyebben fekvő hadállásért egész délután elkeseredett harc folyt. A malisszorok a montenegróiak soraiban harcoltak. *Vukotics* tábornok a Majkovától és Beránától északra fekvő területet elfoglalta. A montenegróiak a Lim balpartján tizennyolc török zászlóaljat körülzártak.

A Reuter ügynökség podgoricai értesülése szerint a montenegróiak tegnap reggel folytatták délelőtt tizenegy óráig az erősen megerősített Decsics nevű török hogy bombázását. A Decsics

hegyen lévő török tüzérséget elnémitották. Tuzi török város előtt nagy harc van folyamatban. Eredménye még ismeretlen. Beránánál egy montenegrói hadsereg Vukotics tábornok vezérlete alatt ma reggel átlépte a török határt. Decsics délután négy órakor jutott a montenegróiak kezébe. Az erőd parancsnoka a tisztekkal és nagyobb számú katonával együtt megadta magát. A montenegróiak négy ágyut zsákmányoltak. Az erődre kitűzték a montenegrói zászlót. *Mindkét oldalon nagy embervesztés volt.* Ezt az első győzelmet a montenegrói táborban óriás örömrivalgással fogadták.

Podgoricából jelentik hivatalosan: A montenegróiak este rohamtámadással bevették Sipkanik erődöt, mely Decsics erőd és Tuzi város között van. A montenegróiak most teljesen urak Tuziban. Mindkét fél megrázó bizonyosságát adta hősiességének. A montenegróiak oldalán a Decsics és Sipkanik mellett ma kivivott fényes győzelmen örömteljes hangulat uralkodik. Tegnap későn este a király a főhadiszálláson fogadta Decsics erőd török parancsnokát, akit katonáival együtt Podgoricába szállítottak.

Belgrád, október 11. A Planinica körül vívott harcban a törökök hatszáz, a montenegróiak négyszáz halottat vesztek. A montenegróiak sok török katonát elfogtak. A montenegróiak most Szkutari török külvárosát, Nikolácsot bombázzák.

Konstantinápoly, október 11. A hadügyminisztérium közli, hogy a Berána körül vívott harcokban a *montenegróiak nem értek el sikert* a török csapatokkal és önkéntesekkel szemben. A harc még tart. A török csapatok a bolgárok támadását Sogudja és Banik őrházak ellen (Dospat környékén) *visszaverték.* A bolgárok Mevdudtepe és Jadjurda pontokat Tamras körül megerősítették. A törökök megfelelő ellenintézkedést tettek. E hónap 8-án a görögök Luparintza határőrházat Diskata környékén megtámadták. A harc eredményéről még nincs hír.

Fiuméből jelentik: *Chali bey* Törökország montenegrói meghatalmazott minisztere az összes montenegrói török konzulok kíséretében délután Fiumébe érkezett és Fiuméből a gyorsvonattal Bukarest felé indult. Bukarest és Konstanzaát folytatják utjukat Konstantinápoly felé. Chali bey egy napot Fiumében akart tölteni, azonban a fiumei török konzulátushoz érkezett sürgős távirat folytán azonnal tovább kellett utaznia. Elutazása előtt egy hírlapíró beszélgetést folytatott vele, akinek a következő érdekes dolgokat mondotta:

— Montenegró két hadtestet mozgósított ellenünk. Cettinje teljesen üresen maradt. A férfiak 15-től 75 évesekig mind berukkoltak. Félig vak és sánta emberek vannak a csapatban. El kell ismernem, hogy határtalan lelkesség uralkodik ebben a kis országban. A montenegróiak nyomban a hadüzenet átadása után felrugtak minden diplomáciai érintkezési formát. A podgoricai török konzulnak éjjel kellett menekülni a konzulátusból, mert különben megölték volna. Így is üldözöbe vették, sőt utána is löftek, de szerencsére nem találták és sikerült Cattaroba menekülnie.

Szerbia ultimátuma.

Belgrád, október 11. A király a mai kihallgatáson kijelentette, hogy a kormány még ma délben át fogja adni az ultimátumot. *György herceg* az újságíróknak kijelentette, hogy a konstantinápolyi szerb követ Szerbia ultimátumát *ma délben fogja Törökországnak átnyújtani.*

A Wiener Allgemeine Zeitung jelenti *Belgrádból:* Szerbia hadüzenete még mára várható, Bulgária valószínűleg holnap fog hadat üzeni Törökországnak.

Belgrád, október 11. *Péter herceg*, a montenegrói királynak legifjabbik fia, *György herceg* üdvözlő táviratára a következő távirattal válaszolt:

— Fogadd legbensőbb köszönetemet hozzám intézett üdvözlő táviratodért. Remélem, hogy ugyanily alkalomból én is nemsokára üdvözölhet-

lek téged. Nagyon megörvendeztetett az az értesítésed, hogy atyád a dunai hadosztály parancsnokává nevezett ki. *Viszontlátásra a golyózáporban.*

Belgrád, október 11. A levélhordók elhatározták, hogy az Ausztriából és Magyarországból érkező leveleket nem kézbesítik. Az osztrák és magyar követ e miatt előterjesztést tett a szerb kormánynál.

A bolgár csapatok felvonulása.

Bécs: A *Politische Correspondenz* nek azt jelentik Szófiából, hogy Bulgária stratégiai készüldése október 15-én nyer csak befejezést.

Londonból jelentik: Konstantinápolyból jelentik, hogy a bolgár határon, Kulstepe mellett ma összeütközés volt falusi lakosság és török katonaság között. Utóbbiak tizenöt embert vesztettek. Kirkilisze katonai parancsnoka utasítást kapott, hogy önkéntesekre lövessen. Tegnap bolgár csapatok magtámadták Musztafapásánál egy török erődítményt, de nagy veszteségekkel kellett visszavonulniok.

Berlin, október 11. A Berliner Tageblatt arról értesül Szófiából, hogy az ultimátum még nem kész, mert néhány pontra nézve nincs még megegyezés Szerbia és Görögország között. Szerbia leghetlenebb követeléseket támaszt és ezek teljesítését 24, legfeljebb 48 órához köti.

A hatalmak újabb lépésre készülnek.

Konstantinápoly, október 11. Az öt nagyhatalom együttes jegyzékét tegnap este hetedfél órakor *Para* követségi tanácsos, az osztrák és magyar nagykövetségnek első dragománja átadta a portának. A jegyzék így szól:

A nagykövetek kormányaik részéről utasítást kaptak, hogy közöljék a portával, hogy az öt hatalmasság tudomásul veszi a török kormánynak azt a nyilvánosan bejelentett szándékát, hogy reformokat fog életbe léptetni a berlini szerződés XIII. szakasza és az 1880. évi törvény alapján, a mely reformok feltételei európai Törökország fennmaradásának, valamint oly intézkedéseket, amelyek alkalmasak arra, hogy a reformok megvalósítását a lakosság érdekében biztosítsák, magától értetődően, hogy a reformok az ottomán birodalom területi integritásán csorbát ne ejtsenek. A hatalmak a reformokat azonnal meg fogják vitatni a portával.

A jegyzék átnyújtásakor még ülésezett a minisztertanács, mely reggel kilenc órakor ült össze. A minisztertanács azonnal megkezdte a jegyzék tárgyalását. A tanácskozás tart.

Szófia, október 11. A balkáni államoknak Ausztria és Magyarország és Oroszország fellépésére adandó válaszijegyzékéről eddig teljes egyetértés nem jött létre. Azt hiszik, hogy a választ csak holnap adják át. Jól értesült körökben hirtér, hogy a válasz többi között adminisztratív autonómiát fog követelni az európai vilajetek részére, valamint a nagyhatalmak és a balkáni államok közös felügyeletét a reformok keresztülvitelére. E követeléseket valószínűleg egyidejűen jegyzékkel közlik Törökországgal is, mire néhány nap múlva ultimátumot intéznének a portához.

London, október 11. Pétervárról hivatalos értesülés alapján jelentik, hogy Ausztria és Magyarország és Oroszország még egy utolsó lépésre vállalkoztak, hogy megakadályozzák, hogy Bulgária és Szerbia a háborút megüzenjék. A helyzet Ausztriának és Magyarországnak nagy érdekei miatt a Balkán felszigeten nagyon kényes s Pétervárott úgy érzik, hogy az európai koncert alig lesz képes az ellenségeskedés kitörését megakadályozni és ezért a pétervári és a bécsi kabinet oly megállapodásra igyekszik jutni, amely alkalmas volna az osztrák és a magyar érdekeket megoltalmazni. A két nagyhatalom abban az egyben határozottan és változatlanul egyetért, hogy

semmi szín alatt sem szabad megengedni, hogy a szandzsákat Törökországtól elvegyék. Ausztria és Magyarország és Oroszország bizonyos körülmények között mindent el fognak követni, hogy az ellenségeskedésnek véget vessenek.

Párisból jelentik: Itt arra számítanak, hogy miután Törökország megadta a választ a nagyhatalmak jegyzékére, Bulgária és Szerbia 24 órás tartalommal ultimátumot küdenek Konstantinápolyba és ezután nyomban megkezdik az ellenségeskedést. Azt beszélnek *Ferdinand* királyról, hogy mikor Bécsben és Berlinben volt, a béke mellett foglalt állást, de semmit sem tehet népe hangulata ellenére.

Bécs, október 11. A Balkán államok válasza a nagyhatalmak demarsára még nem történt meg. Jól értesült körökben nagy pesszimizmussal néznek a válasz elé és nem hisznek a békés megoldás lehetőségében. Szófiából és Belgrádból hivatalosan azt jelentik, hogy a harci kedv napról napra fokozódik. Montenegró eljárására nézve az államok közt előzetes megállapodás volt. Illetékes helyen nem hiszik, hogy Olaszország biztatta volna fel Montenegrót az elhatározó lépésre.

Megszakadt olasz-török béketárgyalások.

Róma, október 11. A Tribunának jelentik Onchyból mai kelettel, hogy az olasz-török béketárgyalások az utolsó órában megszakadtak, mert mikor már kész volt a megegyezés, Törökország újabb teljesíthetetlen kívánságokkal állott elő. Olaszország folytatja a háborút Tripolisban.

Róma, október 11. A Stefani-ügynökség jelentí, hogy az első hajóhad, mely *Viale* admirális parancsnoksága alatt áll és jelenleg olasz vizeken horgonyoz, parancsot kapott, hogy álljon utrakészen, mert az aegai tengerre megy.

TÖRVÉNYKEZÉS.

A két feleség.

— Vizsgálat egy aradmegyei kívándorló ellen. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 11.

Giurgiu Emánuel nagyhalmági kovácsmester néhány esztendő előtt megunta az itthoni életet és kivándorolt Amerikába. Négy esztendőt töltött az Egyesült Államokban, ahol egy gépgyárban dolgozott. Az amerikai életben egészen megelégedett arról, hogy idehaza, Nagyhalmágyon felesége van. Pittsburgban megismerkedett *Treanu* Flóra Amerikába vándorolt román menyecskével, akit annyira megkedvelt, hogy a pittsburgi görög katolikus templomban annak rendje és módja szerint házasságot kötött vele. Két esztendőbe sem telt: Giurgiu a második feleségére is ráunt, az amerikai életet is megelégedte.

Épöly hirtelen és váratlanul, ahogyan kivándorolt, vissza is tért Nagyhalmágyra, megbékült idehaza hagyott és négy esztendő óta szalmaöveggyi sorban levő feleségével és békességgel folytatta a kovácsmesterséget. *Treanu* Flóra hónapokig várta Pittsburgban a megszökött férfi híradását. Mikor aztán nem jött semmi hír, a pittsburgi görög pappal levelet íratott a nagyhalmági előjárósághoz. Adják tudtára **Giurgiu** Emanuelnak — irta a levélben — hogy ő válni akar tőle, mert nem kér olyan házasságból, ahol a férj és feleség között az Atlanti Óceán fekszik. Nagyhalmágyon nagyot néztek az amerikai feleség levelére, mert hiszen **Giurgiu**nak törvényes hitvestársa van idehaza is. A kovácsmester váltig tagadta is, hogy két felesége lenne, de az előjáróság feljelentésére az aradi törvényszék mégis megindította ellene az eljárást bigámia miatt.

Egyelőre felszólították a pittsburgi konzulátus

utján *Treanu* Flórát, igazolja, hogy valóban törvényes felesége volt-e a halmági kovácsmesternek.

§ Áthelyezés. Az igazságügyminiszter *Szell* Lajos dr. nagyhalmági kir. járásbírói albirót saját kérelmére áthelyezte a máriaradnai kir. járásbírói bírósághoz.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Heti műsor:

Szombat: *Asszonyfaló*, operette. Bemutató-előadás.

Vasárnap: Délután: *János vitéz*, daljáték. Este: *Asszonyfaló*, operette.

Az asszonyfaló dala.

Éneklé az I. felvonásban Maros őrnagy (Győző).

Oh Máriám!

Dicsért szerelmes áriám!

Karcsu-voltál és kerek!

Mily remek kezek, szemek!

Volt, volt hájad bővíben,

Mint vízcsöpp tenger mélyiben,

Ámde szived, ámde szived

Szived nem volt, kis szívem!

Ma engem undorít a nőnem,

S úgy hínak: „az asszonyfaló”,

Hej, ki se néznék én belőlem,

Hogy én is voltam Rómeó.

Erkély nélkül is hön szerettem

Szépséges, szende Juliám,

De ma se tudom, hogy mit ettem

E csalfa álnok furián!

A földön nincsen női hűség,

Elpártolt máshoz tőlem én.

Szoknyát szeretni: együgyűség,

Ezért vagyok nőgyűlölő.

Oh Máriám!

Ma egy nő sem hat már reám,

Mert az asszony gyöngye nád,

Csókot jobbra-balra ad.

Mint a műfog, oly hamis,

Ehöz is jó, ahöz is.

És ki egynél többhöz szives:

Az az asszony szivtelen.

* **Visszaélés Ignotus nevével.** Néhány nap előtt a temesvári hirdetőoszlopokon falragaszok jelentek meg a következő szöveggel: E hó 14-én délután 6 órakor Abonyi Ernő kiállításán felolvasást tart Ignotus a modern szépművészetről. Belépőjegy két korona. Az ismeretlen nevű festő reklámja feltűnt sokaknak és egy temesvári hírlapíró kérdést intézett Ignotushoz, hogy eljön-e Temesvárra és tart-e itt felolvasást? Ignotus válasza rendkívül érdekes. Ime így szól:

Kedves kollegám, köszönöm baráti figyelmét, lekötelezett vele. Nem emlékszem rá, hogy ismernék egy Abonyi Ernő nevű festőt és hogy valaha valakinek is Temesvárra ígérkeztem volna. Ez vagy tévedés lehet, vagy a közönség megtévesztése. Mondom; képtelen vagyok egy Abonyi Ernő nevű festőre visszaemlékezni, de az még lehetséges, hogy tudtomon kívül valami mozgó bemutatkozás révén ismerem. Ellenben egészen bizonyos, hogy nem készülök Temesvárra, mert nincs rá okom és kérem kedves kollegámat, adja ezt tudtára az érdeklődőknek.

* **Vasárnapi előadások.** Vasárnap délután a János vitéz kerül színre, a címszerepben Kállay Jolánával, a többi főszereplő ezuttal is Hampel Ilona, Benkóné, Fáskeri, Balázs, Győző, Herold lesznek. — Este másodszer kerül színre az *Asszonyfaló* (Der Frauenfresser.)

* **A hamiskártyás** (Szombaton utoljára az Urániában.) A közönség a legjobb kritikus, ennek ismét bizonyosságát láttuk az Uránia jelenlegi nagy attrakciójánál. Városszerte beszélnék a fenomenális norvég slágerről, ami csak úgy lehetséges, hogy a közönség maga viszi a híret a szenzációs lát-

ványosságnak. Előadásról-előadásra zsufolt házak nézik végig az utolérhetetlen norvég művészek játékát, akik mindgyike tökéletes a maga szerepében. Psylander, ez a nagystíli művész sohasem játszott még az egyéniségének jobban megfelelő szerepben, csupa férfias vonás, rekonszenves, előkelő és hódító. Partnere, az ezredes leánya elragadóan bájos leány, aki nagy bravurral lovagol, művészi tökéletességgel játszik, ugyanez áll a harmadik főszereplőről, aki Rolf ellenszenves szerepének megdöböntő élethűséget tud adni. Kár, hogy a képet kötelezettség folytán szombaton adhatják elő utoljára, a megnyilatkozó nagy érdeklődés mellett még három napig is műsoron lehetne tartani. 175

* **Az Asszonyfaló.** Szombaton lesz az idei szezon első operett-bemutatója. Ezen a mondhatni ünnepi előadáson Eysslernek, a neves muzsikusknak egyik legkitünőbb alkotása, az Asszonyfaló (Frauenfresser) kerül színre. Az operett, amely telistele van bájosan megkapó melódiákkal, pajkos, kacagó táncokkal, mindenféle nagy-nagy sikert aratott s legutóbb a Budapesti Színház sorozatos előadásokban adtak elő. Az előjelek után itélve, Aradon is nagy sikert arathat. A próbák már hetek óta folynak, az énekszemélyzet teljesen elkészült már a darabban, úgy, hogy a szombati premiéren frissen perdülő, összevágó előadásban kerül színre az Asszonyfaló; a színház igazgatósága teljesen új díszleteket készíttetett, a női főszereplők toalettjei pedig egyenesen szenzáció-sak lesznek. A címszerepet Győző játssza, a két női főszereplő pedig Diósy és Kállay lesz. A többi főszerepeket Huszár, Polgár, Várnay, Nográdi, Benkőné, Fászkerti játsszák, a darabot Polgár rendezzi.

* **A morfinista artista halálugrása.** (A nagy szenzáció utolsó napja.) Méltó érdeklődés mellett vetítette ma is az Apolló-színház a filmgyártásnak ezt a remekét. A közönség elragadtatással és csodálkozással nézte a mai előadásokon is azokat a haláltmegvető cirkuszi mutatványokat, amelyek kiemelik ezt a képet a rendes mozdírmák közül. Ebben a darabban van változatosság és szín. Mindegyik jelenet más-más meglepetést és látványosságot hoz. Az artisták nyújtó-mutatványában gyönyörködünk, aztán már a második pillanatban Franknak, a morfinista artistának a szobája van előttünk a vászonlapon. Az artista felesége átengedi magát szenvedélyének, kívánatos öltözetben nyújtózkodik végig a kereveten, hogy testének mozgásával meghódítsa Jonsont, férje barátját, de kudarcot vall. Ennek az asszonynak a szenvedésére van építve a cselekmény s hogy a művész milyen kiválóan játsza el szerepét, arról a közönség elragadtatása mond kritikát. Olyan megértő, természetes játékot láttunk ettől a művésznőtől, amilyenben csak nagyritkán gyönyörködhetünk. A fenomenális kép szombaton kerül utoljára vetítésre pompás mellékképek keretében. Vasárnapra új képek kerülnek műsorra. 177

* **Nagy képkiallítás Kerpel könyvkereskedésében.** November hó 1-én nyílik meg a Kerpel féle könyvkereskedésben Solymosi Márton budapesti műkereskedő nagyszabású képkiallítása, melyen a legnevesebb művészek szébbnél szébb festményei lesznek képviselve. Több mint 400 darab elsőrendű festmény fog a tárlaton szerepelni s azok igen méltányos, olcsó árakon és csekély havi részletfizetésre kerülnek majd eladásra. 6356

* **Az elfogyott kiadású Fráter-, Balázs nótáskönyvek Kerpelnél még mindig kaphatók.**

TANÜGY.

(—) **Meghívás.** Az „Aradvidéki Tanítóegyesület” igazgató választmányának tagjait az 1912. évi október hó 17-én d. u. egynegyed 5 órakor az egyesületi helyiségben tartandó igazgató-választmányi ülésre ezennel meghívjuk. Az elnökség.

AZ ARADI KÖZLÖNY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	—	357
Szerkesztőség (csak éjjel használható mellékállomás)	—	151
Kiadóhivatal és hirdetési osztály	—	151
Nyomda	—	151

Az aradi lóversenyek nevezései.

— Falka-vadászversenyt rendez az Aradi Verseny-egylet. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 11.

Október tizedikén este jártak le az Aradi Verseny-egylet őszi lóversenyének nevezései a terep lovaglós verseny kivételével, amelynek aláírása már a múlt hó utolsó napján zárult. Miként a terepiovágásra, úgy a pályaversenyek egyes futamaira is szép számmal neveztek a vidéki pályákon futtató versenyzők tulajdonosai és így jó idő esetén élvezetes sportra, elegendő indulóra van kilátás.

A lóversenyeket tudvalevőleg október 19. és 20. napjára tűzte ki a versenyegylet és minden napon hét futamot rendeznek. Az előző években naponként csak öt versenyszám került döntésre, de a versenyek sikere és a közönség érdeklődése arra készítette az Aradi Verseny Egylet igazgatóságát, hogy új és különösen festői látványt nyújtó futamokat illesszen programjába.

Az új versenyszámok közül az első napon egy 4000 méteres tiszt steeplechase és egy hasonló távú altiszti akadályverseny kerül eldöntésre, a második versenynapon pedig az aradi 12. huszárezred tisztjeinek 4800 méteres akadályversenyén kívül a Draghunt steeplechase — vadászverseny — az új versenyszám. Különösen az utóbbi tarthat a közönség élénk érdeklődésére számot, mert évek óta nem láttak már Aradon falkavadászversenyt. Pedig kevés oly festői és izgalmas verseny van, mint a száguldó kopófalca után iramodó tarka és színes vadásztársaság verseny a vörös vadászhús mesterrel az élén.

Az egyes versenyszámokra a következő nevezéseket küldték be Persa Péter versenyegyleti titkárhoz: Az első napra, október 19-re:

I. Sofronyai díj. Sikverseny 2400 méter. 1. Pókay Dezső 3é pk. Fele se tréfa. 2. Baich Péter báró 3é pk. Sonate. 3. Filotás Ferenc százados 3é sm. Bengházi. 4. Czárán János 5é sm. Dóri. 5. Molnár Lajos főhadnagy 3é sk. Melange. 6. Craenenbroeck Edgar százados 5é pm. Tok. 7. Mikes Andor főhadnagy 4é ph. Wood. 8. Brunhuber László főhadnagy 5é pk. Piros király.

II. Csálai díj. Gátverseny. 2800 méter. 1. Pókay Dezső 3é pk. Fele se tréfa. 2. Baich Péter báró 4é sk. Gabi. 3. Mikes Andor 5é pk. Geri. 4. Keresztes Ákos 3é sk. Daphne. 5. (6. 7.) Wodianer Béla hadnagy 4é pk. Orissa, 5é sk. Dáridó, 5é sk. Mehetne. 8. Kállay Szabolcs 4é pk. Gredine. 9. Czárán János 5é pk. Rose of Sorrent. 10. (11.) Molnár L. főhadnagy 5é sk. Alkony és 4é sk. Thaya. 12. Asztalos Béla hadnagy 4é pk. Maseczka. 13. Thomka Elemér hadnagy id. pher. Wie heisst's. 14. Kiernik Elza urnő 3é pk. Hont. 15. Kállay Regina urnő 3é pm. Péter. 16. Issekutz Gyula 3é pm. Mokány.

III. Akadályverseny. 4000 méter. Tiszt és szolgálati lovaknak fenntartva. Nevezhetnek a hadsereg ténylegesen szolgáló tisztjei, zászlósai és önkéntesei szolgálati lovaikkal.

IV. Eladó verseny 1600 méter. 1. Pókay D. 3é pk. Szemese (1600 koronáért eladó). 2. Baich Péter báró 3é pk. Almanza. (2400 koronáért eladó). 3. Vidos József százados id. pher. Palikám. (1600 koronáért eladó). 4. Wodianer B. 3é sk. Répa (1200 koronáért). 5. Kállay Szabolcs 4 pk. Sikló (1000 koronáért). 6. Czárán János 3é sk. Evening Star (1400 koronáért). 7. Molnár L. főhadnagy 3é sm. Füttyös (1800 koronáért). 8. Craenenbroeck E. százados 5é pm. Tok (800 koronáért). Asztalos Béla 4é pk. Mirseczka (2400 koronáért). 9. Thomka Elemér hadnagy Wie heisst's (2400 koronáért). 10. Kiernik Elza 3é pk. Partenza (1400 koronáért). 11. Kállay Regina 3é pm. Peter (1600 koronáért). 12. Orsich Pál gróf 3é pk. Spirifankert (1800 koronáért). 13. (14.) Brunhuber L. főhadnagy Piros király (2400 koronáért) és 3é pk. Tubarózsa (2400 koronáért.)

V. Hadseregi gátverseny 2400 méter. 1. Mikes A. főhadnagy Geri. 2. Keresztes Ákos Daphae. 3. Filotás F. százados Bengházi. 4. (5. 6.) Wodianer Béla Orissa, Dáridó és Mehetne. (8. 9.)

Molnár L. főhadnagy Alkony, Füttyös és Thoga. 10. Asztalos B. Maseczka. 11. Orsich Nándor hadnagy 5é pk. Vacant.

VI. Mácsai díj. Akadály verseny 4000 méter. 1. (2) Baich Péter báró: Gabi és 4é pk. Hütlen. 3. Mikes A. főhadnagy: Geri 4. (5) Wodianer Béla: Mehetne és Dáridó. 6. Kállay Szabolcs: Sikló. 7. Czárán János 5é sk. Bojadér. 8. (9) Molnár L. főhadnagy 4é pk. Dollár és Thaysz. 10. Asztalos B.: Maseczka. 11. Orsich Nándor gróf: Vacant. 12. Issekutz Gy.: 4é pk. Samuela.

VII. Altiszti akadályverseny. 4000 méter. A második napi — október 20-iki — nevezések ezek:

I. A 12. huszárezred tisztikarának akadályversenye 4800 méter.

II. Kurticsi-díj. Sikverseny 3200 méter. 1. Pókay Dezső: Fele se tréfa. 2. Baich Péter báró: Sonate. 3. Filotás F. százados: Bengházi. 4. (5) Czárán János: Dóri és Rose of Sorrent. 6. Molnár L. főhadnagy: Melange. 7. Craenenbroeck E. százados: Tok. 8. Kiernik Elza urnő: Partenza. 9. Mikes A. főhadnagy: Wood. 10. Brunhuber L. főhadnagy: Piros király. 11. Issekutz Gyula: Mokány.

III. Hadseregi akadályverseny. 4000 méter. 1. Mikes A. főhadnagy: Geri. 2. Wodianer B.: Mehetne. 3. (4) Molnár L. főhadnagy: Alkony és Thaya. 5. Asztalos B.: Maseczka. 6. Orsich N. gróf hadnagy: Vacant. 7. Éder Elemér hadnagy: id. felvér pk. Mavowneen.

IV. Eladóverseny 1600 méter. 1. (2) Pókay D.: Szemese (1600 koronáért eladó) és Fele se tréfa (2400 koronáért eladó). 3. Baich P. báró: Almauza (2400 k.) 4. Vidos I. százados: Palikám (1600 k.) 5. (6) Wodianer B.: Répa (1200 k.) és Orissa (2000 k.) 7. Kállay Szabolcs: Sikló (1000 k.) 8. Czárán János: Evening Star (1400 k.) 9. Molnár S. főhadnagy: Füttyös (1800 k.) 10. Craenenbroeck E. százados: Tok (600 k.) 11. Asztalos B.: Maseczka (2400 k.) 12. Thomka Elemér: Wie heisst's (2400 k.) 13. (14) Kiernik Elza urnő: Hont (2000 k.) és Partenza (1600 k.) 15. Kállay Regina urnő: Péter (1800 k.) 16. Orsich P. gróf: Spirifankel (1600 k.) 17. (18) Brunhuber L. főhadnagy: Piros király (2400 k.) és Tubarózsa (2400 k.)

V. Simándi nagy akadályverseny. 4800 méter. 1. (2) Baich P. báró: Gabi és Hütlen. 3. Mikes A. főhadnagy: Geri. 4. Wodianer B.: Dáridó. 5. Kállay Szabolcs: Gredine. 6. (7) Czárán János: Bajadér és Rose of Torrent. 8. (9) Molnár L. főhadnagy: Dollár és Thaya. 10. Asztalos B.: Maseczka. 11. Issekutz Gy.: Samuela.

VI. Altisztek gátversenye 2400 méter.

VII. Drag-hunt steeplechase. Lovagolandó falka után ötven méterrel a master mögött. Részt vehetnek benne a ténylegesen szolgáló tisztiken, zászlósokon és önkénteseken kívül az Arad-kis-szentmiklósi vadásztársaság tagjai.

A tiszt, altiszti és vadászversenyek később záródó nevezéseinek kívül a két nap többi futamaira 20 tulajdonostól 108 nevezés érkezett, tehát átlag 12 lovat neveztek minden egyes futamra, ami a logjobban mutatja az Aradi Versenyegylet versenyei iránti érdeklődést.

Hogy a versenynapok nagy programját, a hét versenyszámot még a szürkület beállta előtt le lehessen futni, a versenyigazgatóság úgy intézkedett, hogy eltérve az eddigi szokástól már délután 12 órakor megkezdik a versenyeket október 19. és 20. án.

A versenyre nevezett lovak legnagyobb részét már szerepeltek az aradi versenypályán és az aradi versenyekre nevező istállótulajdonosok közül csak Neumanns Rezső báró neve maradt el. A mindig monoklivál járó és akadályversenyt is monoklivál szemmel lovaglós báró Siófokon lebukott a lováról és súlyos csonttörést szenvedett, amelyet még nem hevert ki. A lovasok között — mintán minden versenyben urlovasok lovagolnak — az urlovasok legjobbjai lesznek legelői és a lovaikat passzióval lovaglós versenyistállótulajdonosokon kívül Fölis és Sibrik főhadnagyok szállnak a teliverek nyergébe.

Megöléssel fenyegetett aradi szolgabíró.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 11.

Kellemetlen vendége az aradi járási főszolgabíró hivatalnak néhány hét óta Popovics Tódor cipésmester, a Szabadhelyről kitiltott szocialista agitátor. Megirtuk, hogy nemrég is, Herváth László szolgabíróval szemben viselkedett meg nem engedhető módon és ezért ez karhatalommal távolította el hivatalos helyiségéből. Szabadhely község nyugalma féltő és megőrizni akaró községi bíróval és jegyzővel, sőt az ottani rendőrrel is állandóan hadi-lábon álló cipész a maga módja szerint apróbb bosszantások formájában igyekezett visszafizetni a kitiltásból eredő kellemetlenségeit és csak nemrég történt meg, hogy mikor a motoros vasuton átutazott a községen, a kupé ablakából az állomáson időző bíró és rendőrt olyan szavakkal inzultálta, hogy ezek tettlegességgel viszonzták a súlyos sértéseket.

A szabadhelyi bíró és jegyzőnek, úgy látszik, esküdt ellenségévé vált Popovics és ezért, hacsak szabad ideje van, beállít az aradi főszolgabíró-ságra, ott panaszt emel a község vezetői ellen és minthogy a szolgabíró nem teheti meg az állandóan egzaltált embernek azt a szivességet, hogy ellenségeit statáriális módon kivégeztesse, Popovics nincs megelégedve a földi igazságszolgáltatás menetével és népgyűléseken eltanult véres frázisokkal tarkított filippikákban önti ki szive bánatját. Amíg a szónál maradt, csak türték, de ma már még a szeptemberi incidenst is felülmúló cselekedetre ragadtatta magát és ezért Baross Ferenc dr. főszolgabíró feljelentést tett ellene az aradi rendőrségen és kérte, hogy Aradról is tiltsa ki őt a hatóság.

Ma délelőtt azzal a panasszal állított be a szolgabíró-sághoz, hogy a szabadhelyi jegyző őt anyagilag is teljesen tönkre tette.

— Nem elég, mondotta, illetve lármázta, hogy személyes bosszúból kitiltatott a faluból, de mindenemből kiforgatott és koldussá tett. Volt egy kis veteményes kertem Szabadhelyen és annak minden terményét, valamint a mesterségem folytatásához szükséges szerszámaimat az én megkérdezésem nélkül eladta egy idegen embernek negyvenhét koronáért.

Minthogy ez az ügy a bírósághoz tartozik, a szolgabíró-ságnál megmondották Popovicsnak, hogy rossz helyen kereskedik.

Erre ez a sértések özönét zúdította a jelen volt tisztviselőkre, magából kikelve lármázott és többszöri felszólításra sem távozott. Baross dr. a rendőrségre telefonált és karhatalmat kért a botrányt csapó cipész eltávolítására. Mikor a rendőrt meglátta, megjuhászodott és önként követte azt a rendőrségre, ahova egyidejűleg megküldötte Baross dr. is a feljelentését, melyben Popovicsot a hivatal megsértésével vádolja meg és elmondja, hogy nemcsak skandalumot csinált, hanem megöléssel is megfenyegette Horváth László szolgabíró.

A főszolgabíró feljelentése szerint a Szabadhelyről kitiltott cipész gyakori megjelenése alkalmával a szolgabírói hivatal személyzetét megsértette és hamisan vádolja. Azt mondja, hogy őt hazugságok alapján tiltották ki, valótlanosságokat írnak róla a jegyzőkönyvekbe és igaztalanul járnak el vele szemben.

— Kijelentette — mondja a feljelentő — hogy a községi előjáróság eljárása őt bűnré fogja kényszeríteni, a bíró és jegyző közönséges és büdös emberek. Félelmet gerjesztő módon azt mondotta Horváth szolgabírónak, hogy követse híjja, hogy most nem követ el vérontást, de azt kijelentheti, hogy azt aki megakadályozza az ő visszatérését Szabadhelyre, azt ő lelövi. Ekkor olyan mozdulatot tett, mintha zsebéből revolvert akarna kihuzni.

— Mindegy, akár itt vagyok, akár a börtönben ülök — felkiáltásából arra lehetett következtetni, hogy talán merényletet akar elkövetni, jegyzi meg átiratában a főszolgabíró.

Popovicsot a rendőrségen Szilágyi László dr. hallgatta ki, aki előtt beismerte, hogy a szolgabírói hivatalban meg nem engedhető módon viselkedett. Tette ezt azért, mert — ugymondotta — nem akarták meghallgatni a panaszát a szabadhelyi jegyző ellen, aki az ő ingóságait idegen embernek adta el és leszádta, rátámadtak, ezért lett ő is kellelénél hangosabb. Merényletet nem akart elkövetni. Megígérte, hogy többé nem jelenik meg a szolgabírói hivatalban. Az eljárást folytatják ellene.

Legujabb.

Románia katonai intézkedései.

— Lapzártá után érkezett táviratok. —

Bukarest: Romániai nem maradhat tétlenül a balkáni eseményekkel szemben. A kormány elrendelte, hogy a görög keleti naptár szerint október elsején szabadságolándó katonák továbbra is szolgálatban maradjanak, a november elsején bevonulandó ujoncokat pedig már holnap fegyverbe szöli. Ha a helyzet úgy kívánja, Románia sürgősen elrendeli a mozgósítást.

Konstantinápoly: Hivatalosan is megerősítik, hogy Törökország visszautasította a nagyhatalmak békeajánlatát és a török miniszterelnök ma kijelentette Pallavicini nagykövetünknek, hogy tegyverre bizza az affér elintézését.

A primadonna afférje.

— Váratlan szereposztás az Asszonyfalóban. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 11.

Amíg Szerbia és Bulgária királyai azon török népek fejét, hogy megüzenjék-e a háborút Törökország ellen, addig az aradi szinpadon már dörögnek a papírágyuk. A hadviselő felek: Diósy Nusi, Magyarország és a Balkán legnépszerűbb primadonnája és Huszár Károly, aki amellet, hogy szépen énekel, még fiatal házasság is. Tehát kétféle kötelezettsége van: énekel a színházban és folyton ápolja a családi élet békéjét. És addig ápolják a békét, amíg aztán harc lett belőle. (Akkurat, mint az európai nagyhatalmak.) Ez a harc foglalkoztatja most az aradi szintársulatot és majdnem olyan érdeklődéssel tárgyalják, mint a balkáni háborút. Ugyanis ez a harc szerepváltozásokat idézett elő és ez csaknem olyan fontos a színháznál, mint a civileknek az általános mozgósítás. Épen a szerepváltozás készítet minket is arra, hogy foglalkozunk ezzel a magánügynek látszó afférrel. A közönségre is kiható következményei vannak eme szinpad-i harcnak, amely miatt különben már holnap, vagy hétfőn a vértörvényszék is összeül. (Értsd: a színházi bíróság ítélkezik.)

A szinpadról kiküldött haditudósítóink a következő értesítéseket szereztek erről a súlyos konzekvenciákkal járó háborúról:

Huszár Károly néhány héttel ezelőtt levelet írt Diósy Nusinak és arra kérte, hogy mérsékelje magát a szinpadon ama szerepeiben, amikor Huszár a partnere. A primadonna ugyanis temperamentumában gyakran megrángatta Huszár fülét és dus fekete haját és — ha a szerep megkívánta — a csóktól se riadt vissza. Ugyátszik a fiatal férj családi nyugalma ezzel megzavaródott és ezért írta a primadonnának ama levelet, amelyben kiméletet kért tőle. De Diósy Nusi nem akart szerepei és sikerei rovására koncessziót tenni és továbbra is ragaszkodott a szerzői utasításokhoz; ha kellett: ölekezett, csókolózott, de a pofontól se riadt vissza. Ő tudniillik nem tartotta komolynak ezt a konfliktust. Majd elmúlik Huszár idegessége — mondogatta ismerőseinek — és ezután is ép oly jó partnerem lesz, mint tavaly volt.

Am Huszár úgy vélte, hogy a primadonna „foclirozza” őt. A minap történt jelenettel megerősítve látta eme zord feltevését. Az *Ártatlan Zsuzska* előadásán ugyanis Nusi irgalom nélkül megcsókolta őt és közben ezt a tréfás kijelentést tette:

— Még ha levitrihöz is megcsókolom.

Ez a nyilatkozat az énekest megharagította és tegnap ellenfeléhez olyan szigorú jegyzéket intézett, amilyent például Nikita küldött Törökországnak. Ebben a levélben olyasféle nyilatkozatot tett, hogy Nusiból hiányzik a női önérték, ha a legutóbbi levél után még mindig nem hagy föl a szinpad-i mókákkal.

A hadviselő felek között ez a diplomáciai ultimátum teljesen elmérgesítette a viszonyt. A helyzet kínossá vált, mert *Az asszonyfaló* című pompás operettben Huszár ismét partnere lenne a primadonnának egy szép énekes szerepben. De most már valószínűleg nem lesz az. Ugyanis a megsértett nagyhatalom — Nusi — elsütötte a nagyágyut.

— Ezek után — mondta Diósy Szendrey igazgatónak — nekem lehetetlen tovább egy szinpadon működni Huszárral. Az asszonyfalóban se akarok partnere lenni.

A direktor — I. Mihály cár — belátta, hogy itt erőlyes kézzel kell közbe lépni. Külügyminisztere utján felszólította a két harcost, hogy tízenkét órán belül béküljenek ki.

— Nem én, soha — jelentette ki a primadonna, aki komolyan sértve érezte magát.

Mihály cár erre intézkedett, hogy Az asszonyfaló-ban *Kamiló* szerepét *Hajdutska* László gyorsan tanulja be és Huszár mindaddig nem kaphatja vissza ezt a szerepet, amíg Nusival helyre nem áll a béke. Együttal intézkedett a direktor, hogy az ügyet a szinpad-i törvényszék elé vigyék, amely majd eldönti: ki-nek van igaza?

A gyors és szigorú intézkedés következtében pénteken este lépés történt a feszültség megszüntetése érdekében. Huszár Károly, ugyanis hivatalosan kijelentette:

— Én ingerült állapotban irtam meg azt a levelet, amelyben nem akarom Nusit megsérteni és ha sértve érzem magam, sajnálkozásomat fejezem ki. Én nem akartam a levéllel mást elérni, csak azt, hogy hagyjon engem békében.

A primadonna még nem adott választ. Minisztertanács elé viszi Huszár kijelentését és majd ott döntik el, hogy elfogadható-e az elégtétel gyanánt? Szendrey ugyátszik nem bizik a békében, mert úgy intézkedett, hogy Huszár helyett *Hajdutska* neve kerüljön a premier szinlapjára. A háború tehát komolyan megindult. Sőt, amint lapzártakor színházi orvosi körökben értesülünk, már vér is folyik a harcos felek — ereiben.

HIREK

Hogyan utazott el

Tisza István Kolozsvárról?

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Kolozsvár, október 11.

Tisza István gróf a minap tudvalévően Kolozsvárra érkezett rokona, Zeyk Károly meglátogatása végett. A gróf ma délután egy órakor utazott el felesége és fia társaságában. Amikor a szocialisták megtudták, hogy Tisza elutazik, a déli órákban kisebb csoportokban gyülekeztek, jobbra iparos inasok és segédek. A Szentegyház-utcában gyülekeztek és ezért a rendőrség kerületon akarta a vasúthoz kalauzolni Tisza kocsiját. A Ház elnöke azonban tiltakozott ez ellen és kijelentette, hogy nyitott kocsin akar kimenni. Így is történt. A gróf és családja nyitott kocsin haladt át a csoportokon, anélkül, hogy bármi inzultus érte volna. Tisza estefelé érkezett Nagyváradra, ahol a megyeházán megtekintette a Tisza Kálmán szobor modelljeit.

Ezzel szemben a Magyar Curir című könyv-matos a következő fantasztikus történetet meséli el Tiszáról:

Tisza István gróf kellemetlen aftérekben bővelkedő kolozsvári tartózkodását bejezte és délen elutazott Kolozsvárról. Bár az utazás idejét nagyon titkolták, mégis nagyobb tömeg gyűlt össze a Szentegyház-utcában a Zeyk palota előtt. A hatóság két szakasz csendőrt! 50 lovas és nagyszámu gyalogosrendőrt rendelt ki. Budapesti és kolozsvári detektiveken kívül egész csomó rendőrtiszt polgári ruhában a tömeg közé vegyült. Fél egykor a Zeyk-ház udvaráról három kocsigördült ki. Az első kettőben a Zeyk és Bethlen grófok ültek, a harmadik kocsiban Tisza István gróf ült a feleségével. Amikor a tömeg meglátta Tiszát, hatalmas abcugokban tört ki.

Az állomáshoz két uton lehet eljutni. Tisza ragaszkodott az egyenes úthoz. Kétfelől egyogatu kocsi vették körül, amelyekben rendőrtisztek ültek. A lovasrendőröktől védett kocsit felé egy kő repült, amely Tisza fejétől egy arasznyira suhant el. Tisza tréfásan megemelte a kalapját, mire újabb abengban tört ki a tömeg. A tüntetők közül sokan kocsikon siettek a pályaudvarra, de a Perronra csak utasokat engedtek be.

— **Lemondott a gyermekvédő liga elnöke.** Budapestről jelentik: A Gyermekvédő Liga vezetőségében változás állott be. *Edelsheim Gyulai* Lipót, a liga megalapítója és eddigi elnöke, aki lelkes odaadással, fáradhatatlanul szentelte magát a gyermekmentés nagyfontosságú ügyének, lemondott állásáról. Elhatározását az igazgatóságának hosszabb levélben jelentette be, amelyben továbbra is felajánlja munkásságát a Ligának, így okolja meg lemondását:

Az elnökséggel járó munkaterhet tovább nem vállalhatom, mert magánügyeim egyébként kötnek le. De ettől eltekintve is azt vallom, hogy az ügy érdekében helyesebb, ha ily diszes állásban időről időre az arra illetékesek egymást felváltják. All ez különösen a Ligára nézve, hisz az elnök diszes tisztere szinte predesztinálva van Széchényi László gróf, aki már évek óta ritka áldozatkészséggel szenteli magát a Ligának. A gyermekvédelem és a Liga ügyének tehát csakis használók, ha neki szélesebb munkakört biztosítok anélkül, hogy a munkából magam kiválnék.

Az igazgatóság *Herzog Mór* Lipót báró elnöke alatt tartott ülésen tárgyalta a lemondást, s az elnök intenciója szerint elhatározta, hogy a legközelebbi közgyűlés elé terjeszti gróf Széchényi László elnökségét. Együttal javasolni fogja a védnökség szervezését is s ebbe a méltóságba teljes bizalommal és elismeréssel a lemondó elnököt emeli. A közgyűlés még a Liga belső szervezetére vonatkozó reformokkal is fog foglalkozni.

— **Debrecen a görög katolikus püspöki székhely.** Debrecenből jelentik: A hajdudorogi görög katolikus magyar püspökség ügyében *Zichy János* gróf vallás- és közoktatásügyi miniszter ma a következő leiratot intézte Debrecen városához: Folyó évi szeptember hónap 11-én kelt feliratában a törvényhatósági bizottság közölte velem határozatát, amely szerint abban az esetben, ha Hajdudorog, mint püspöki székhely elejtetnék, Debrecen szabad királyi város nemzeti, gazdasági és kulturális jelentőségénél fogva a görög katolikus magyar püspökséget Debrecenben kívánja felállítani és hogy erre a célra kész a megfelelő anyagi áldozatot is meghozni. Ide vonatkozóan értesítem a törvényhatósági bizottságot, hogy az új görög katolikus püspökség székhelye gyanánt Hajdudorog Ó felsége legfelsőbb elhatározásával és a pápai bullával már meg lévén határozva a fenti igény és ajánlat az esetben megindítandó tárgyalások alapjául csak oly feltétel alatt volna figyelembe vehető, ha Debrecen szabad királyi város részéről az e célra ígért anyagi áldozat közelebbi konkrét alakban terjesztetik elélem. Debrecen városa *Zichy János* gróf leiratát örömmel fogadta.

— **Tomics Jása a harctéren.** Belgrádból táviratozzák, hogy Tomics Jása, a magyarországi szerb radikális párt vezére azzal a kérelemmel fordult a szerb kormányhoz, engedné meg neki, hogy a Törökország elleni háborúban mint haditudósító részt vehessen. A szerb kormány még nem válaszolt Tomics kérésére.

— **Csendőrszolgálat a vonatokon.** Nemrég megirtuk, hogy a budapest—brassói vonaton gyakoriak a vasuti tolvajlások és a hatóságok nem tudnak nyomába jutni a forgalmas vonalon garázdálkodó veszedelmes zsebmetszőknek. Különösen a szombat éjszaka közlekedő vonatokon működnek az utasok fosztogatói, akik lehetőleg a hosszú ut első harmadában: Budapest és Szolnok között végeznek kiszemelt áldozatuk pénztárcájával, órájával, láncával. Hogy a zsebtolvajok működését megnehezítsék és a banda tagjait könnyebben összefogdoshassák, az államvasutak igazgatósága elhatározta, hogy a csendőrség segítségét veszi igénybe. A csendőrök már meg is kezdték működésüket: a szombati éjszakákon közlekedő vonatokkal Budapest és Szolnok között allandóan utazik egy két cirkáló csendőr, akik megfigyelik az utasokkal tulsufolt vasuti kocsikban történőket. Utazó zsebtolvajt azonban még idáig nem fogtak el.

— **Ötmillió tőzsdenyereség.** A háborús hírek napról-napra szinte leirhatatlan izgalmakat idéztek elő a tőzsdén. Míg az értéktőzsdén estek az értékek, addig a gabonátőzsdén olyan rohamos emelkedés mutatkozott, amilyenre évtizedek óta nem volt példa. A zab ára nyolc—tíz nap alatt métermázsánként négy koronával emelkedett. Természetes, hogy az ügyesen számító tekintélyes összeget nyertek. A tőzsde természetéhez tartozik, hogy a nyereségek arányát nem tudják normális mértékkel értékelni, hanem azonnal milliókról regélnék. Most is milliók nyereségekről beszéltek, holott utóbb kiderült, hogy csak egy cég részesült a milliók nyereségének lelemességeiben. De még azt se tudják határozottan, hogy melyik fővárosi cég: *Rokonstein*-e, vagy pedig *Rockenstein Testvérek* bizományosok-e a szerencsés játékosok? Tőzsdei körökben azt állítják, hogy ez a cég zabspekulációval öt millió koronát nyert.

— **Prém József halála.** Budapestről jelentik: Prém József, a Petőfi társaság tagja, a magyar irodalomnak egyik legszorgalmasabb művelője halt meg tegnap váratlanul, ki a legutolsó egy-két esztendőben alig szerepelt a nyilvánosság előtt. Prém József, aki rengeteg sokat tanult külföldön, dolgozott és küzdött, végül kifáradt, idegei kimerültek, úgy, hogy vissza kellett vonulnia egy az irástól, mint tanári katedrájától. Örökké tevékenykedő, szereplő és harcoló alakja, hogy most eltűnt végkép, ezt igen sokan veszik megilletődéssel tudomásul. A Petőfi társaság koszorút tesz ravatalára és képviselteti magát a temetésen.

— **Rossz termés miatt a halálba.** Debrecenből jelentik: Az egyre nyomoztatóbb, kétségbejítőbb pénzügyi válságnak halálos áldozata van. *Rosenfeld* Ferenc vámospécsi földbirtokos ma reggel föbelötte magát, mert nem tudott megbirkózni a pénzügyi krízissel. Levelet hagyott hátra, amelyben érzékenyen bucsuzik családjától és megírja, hogy a pénzügyi válság és a rossz termés kergették halálba. *Rosenfeld*nek a napokban árverezték el birtokait és a szerencsétlen embernek annyi pénze sem maradt, hogy iskoláztassa kilenc kis gyermekét.

— **Elfogott aradi kalandorok.** *Giel* József 15 éves, aradi szabótanoncot, aki Hal tér hatodik szám alatt lakik és egy takarítónőnek a fia, azonkívül *Taugner* József 12 éves, az aradi reáliskola második osztályába járó tanuló, aki egy asztalosmester fia és ugyancsak Aradon, a Bessenyei utcában lakik, tegnap este a temesvári vasuti rendőri kirendeltség épen amint észrevétlenül és a tömegbe vegyülve a pályaudvarról távozni készültek, igazolásra szólította fel. A két kis fiu szepeggett, hebeggett, később pedig megijedve a nagybajuszu rendőröktől érdekes vallomást tettek. A nagyobbik és értelmesebbik fiu, *Giel* József azt vallotta, hogy e hó negyediké óta a legkülönbözőbb magyar vidéki városokban kalandoztak. Ezen a napon bizta meg ugyanis *Giel* Józsefet gazdája, *Klein* Ferenc szabómester, hogy *Dein* Paulinától, egy aradi kalapdivatárusnőtől 190 koronát inkasszáljon. És ekkor *Giel*nek az agyában egy terv fogalmazott meg, melyet ő az ő kalandos fejével ugyan egyszerűnek talált, de amely úgy az ő, mint a kis barátja, *Taugner* József vesztét okozta. Elhatározta ugyanis *Giel*, hogy világgá megy, rábeszélte *Taugner*t is, hogy szökjenek meg. Evégből két revolvert szereztek be Aradon és hogy el ne fogják őket az állomáson, Ujaradig gyalog mentek. Ott *Perjámosig* harmadik osztályu jegyet váltottak. Délután érkeztek meg *Perjámosra*, ahol *Temesvárig* váltottak jegyet. *Temesvárra* még ugyanaznap este érkeztek meg és a *Metropolban* szálltak meg. Itt azt adták elő, hogy a nagyanyjukat óhajtják meglátogatni, mert a portásnak feltűnt, hogy a két kis emberke egyedül érkezett meg. Másnap Budapestre szökött a két fiu, onnét pedig *Orsovára*, majd ismét *Temesvárra* mentek. Itt a rendőrség elfogta őket, amikor *Radnára* voltak indulóban. Elmondták még, hogy a telet valamelyik marosi szigeten akartak eltölteni *Robinson* módjára. A fiukat holnap Aradra szállítja a rendőrség.

— **Az agyonlőtt plébános.** Megirtuk, hogy *Pócs* Alajos nyitraegerszegi tanító összeszólalkozott *Vida* János plébánossal és szóváltás közben revolverével agyonlőtte a plébánost. Az eset részleteiről ma ezt jelentik *Nyitráról*: *Pócs* Alajos tanító a sekrestye ajtajában találkozott a plébá-

nossal. A plébános korholta és hangosan azzal gyanúsította, hogy a tanító volt a legutóbbi tűzvész oka, mert ő gyújtotta föl a hazlakat. A tanító tiltakozott a gyanúsítás ellen, mire a plébános hátat fordított. Pócs háromszor lőtt *Vidára*. Az első lövés közvetlenül közelről érte és a plébános hátába furódott. A második lövés nem talált, mire *Vida* megfordult és rávetette magát a tanítóra. Ekkor ez harmadszor lőtt és a plébánost szemközti találta. *Vida* azonnal meghalt. A halottat holnap boncolják.

— **Apacstámadás egy francia színészpár ellen.** Párisból jelentik: *Vallières* asszonynak, a Cluny színház drámai hősnőjének veszedelmes kalandban volt része tegnapelőtt este, amelyből szerencsére könnyebb sérülésekkel menekült. Előadás után, úgy egy óra tájban férje karján haladt keresztül a Chatelet-téren. Férje pár percet magára hagyta és szivart ment vásárolni egy közeli trafikba. Ezalatt két munkáskülső férfi bukkan elő valamelyik homályos kapumélyedésből s néhány izetlen, trágár szó után az egyik a színész nő retikül-jéhez kapott. *Vallières*né segítségért kiáltott. Ura meghallva ijedt kiáltozását, kirohant a trafikból s az egyik apacost nyakoncsipte. A másik ebben a pillanatban ráugrott és egy rettenetes csapást mért az arcába. *Vallières* *Edvárd* véres arccal esett össze. Felesége is több jelentéktelenebb sérülést szenvedett. A két apacs megkerítve végre az óhajtott retikület, futásnak eredt. Két rendőrnek sikerült őket lefűlelni. Az elvert színészpár állapota súlyos.

— **Müncheni Zene és daltársulat Aradon.** Hétfőn, október hó 14-én a Központi-kávéház helyiségében *A. Reinert* karmester vezetése alatt, hat hölgy és hat férfi tagból álló zene és daltársulat megkezdte néhány napra terjedő hangversenyét. — A téli kertben minden este *Almai Laci* ujonnan szervezett 16 tagú cigányzenekara játszik.

— **A Fehér Kereszt szálloda téli kertjében vasárnap este katonazene.**

— **Ötvös munkák ezüstből, platina foglalatu briliáns, gyémántkiszérek, világhírű gyártmányú órák** *Igaz Sándor* elsőrangú ékszerésznel Arad, *Andrássy-tér*, *Minorita-palota*. Telefon 321.

— **60 kötet könyv havi 1 kor. 40 fillérért-180 hangjeggy havi 2 kor. 40 fillért** kaphatók kölcsönzésre *Kerpel* *Izsa* kölcsönzőintézetében, Aradon.

— **Kotányi féle paprika, kávé, tea felülmulthatatlan.** Egyedüli elárúsító *Robitsek* *József*, *József főherceg-ut* 3.

— **Használt tankönyvek még mindig kaphatók** *Ingusz* *I.* és *fiánál* csak a *Weitzer-utcában*.

— **A legmegbízhatóbbak a Messenger-boyok.** Telefon 816.

TARKASÁGOK.

(Próba.) *Szendrey*nel ma egy kipirult arcú, izgott, fiatal, széke leány jelentkezett. Elfogódottan és idegesen adta elő a kívánságát:

— Színész né szeretnék lenni direktor ur! Drámai színész né.

Epen jó kedve volt *Szendrey*nek, nem utasította el kurtán a „tehetséges kezdőt”, hanem megkérdezte tőle:

— Aztán tudna-e valamit előadni?

A széke hősnőjelölt pözba helyezkedett és egymásután elszavalta, hogy: „Simon zsidóéknál minden esztendőbe...” meg azt, hogy: „Kelj fel párnáidról özvegy *Pókainé*...” A szavalt azonban igen nehezen, sok zökkenővel, akadozva, hebegve, bele-bele sülte ment. Maga a jövő művésznője is érezte, hogy a próba nem a legjobban sikerült és így mentegette a hibáját:

— Kérem, tudom, hogy kicsit lámpalázom volt. Mindig elveszitem a fejemet, ha játszanom kell...

— Édes gyermekem — felelt *Szendrey* — ezen nem segíthetek. Végre is a maga kedvéért nem adhatom minden este a *Stuart* *Máriát*. Mert ez az egyetlen színmű, amelyben joga van elveszteni a fejét...

(A kitiűd orvos.) Egy kávéházban ifju titánok és ismeretlen művész palánták ülnek egy asztal körül. Az egyik ifju óriás panaszkodik.

— Beteg vagyok. Nem tudok aludni, nem tudok enni, nem izlik a szívam, nem tudok dolgozni. Valami nagy neuraszténia kinez.

— Barátom — szólt a másik — ajánlok neked egy nagyszerű orvost. Egy első orvost. Egy fénydokort...

— Mit tud az az orvos?

— Képzeld — buzdulokodik az ajánló — az olyan kiváló orvos, hogy megengedte nekem a dohányzást, a szeszes italokat, mindent, csak a munkától tiltott el.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Aradi heti gabonavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 11.

Néhány napja az időjárásnak őszi jelegzete van. Különösen az éjjelek meglehetősen hűvösök már.

A gabonázlet mostanában a háboru hatása alatt áll és szilárd irányzatot követ.

Elkelt a mai piacon:

600 mm. buza	21'00—22'00
Rozs	18'60
Árpa	19'20
Zab	19'00
Ó-tengeri	22'00
Uj-tengeri	18'00

(consum.)

Az árak száz kilogrammonként koronákban értendők.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Távirati tudósítás.

Budapest, október 11.

Készárú.

Amerika 1 olcsóbb. Kínálat mérsékelt, vételkedv gyenge, 16 ezer mm. tartott.

Határidő.

	Déli zárlat	3 órai zárlat
Buza 1912. októberi	11.60—11.61	11.58—11.59
Buza 1913. áprilisi	12.15—12.16	12.13—12.14
Rozs 1912. októberi	10.60—10.61	10.63—10.66
Rozs 1913. áprilisi	10.64—10.65	10.63—10.64
Tengeri 1913. májusi	8.21—8.22	8.22—8.23
Zab 1912. októberi	12.10—12.11	12.14—12.15
Zab 1913. áprilisi	11.53—11.54	11.56—11.57

Az árak 50 különként számítva.

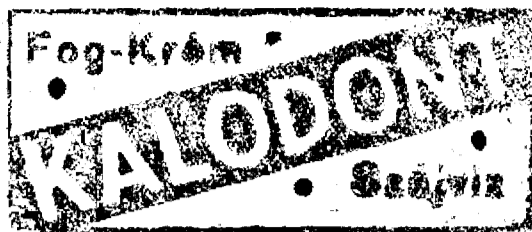
Budapesti értéktőzsde (Táv. jelentés).

— Október 11. —

Magyar aranyjáradék 4 ⁰ / ₀	—	—	—	105 25
Magyar koronajáradék 4 ⁰ / ₀	—	—	—	84.50
Magyar koronajáradék 3 ¹ / ₂ ⁰ / ₀	—	—	—	74.—
Magy. földteherm. kötvény 4 ⁰ / ₀	—	—	—	85.50
Horvát-szlavon földteherm. kötvény	—	—	—	87.—
Magyar nyeresémsorsjegy kölcsön	—	—	—	205.—
Tiszaszab. és szegedi sorsjegy kölcsön	—	—	—	150.—
Osztrák járadék papírban	—	—	—	84.75
Osztrák járadék ezüstben	—	—	—	88.—
Osztrák járadék aranyban	—	—	—	108.50
Osztrák koronajáradék 4 ⁰ / ₀	—	—	—	84.75
1890. évi osztrák államsorsjegy	—	—	—	155.—
Osztrák-magyar bankrészvény	—	—	—	20.40
Magyar hitelbank-részvény	—	—	—	800.—
Osztrák hitelintézeti részvény	—	—	—	607.50
Osztr.-magy. államvasuti részvény	—	—	—	692.—
20 frankos arany (Napoleonkor)	—	—	—	19.20
Német hirodalmai márka	—	—	—	117.82 ¹ / ₂
Londoni vista	—	—	—	24.14
Páris vista	—	—	—	95.52 ¹ / ₂
10 márkás arany	—	—	—	28.56

Felelős szerkesztő:

Bolgár Lajos

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Szombat, 1912. október hó 12-én:

C) Bérlet.

C) Bérlet.

Az asszonyfaló

Operette 3 felvonásban. Irta: Stein és Lindau Károly. Fordította: Mérey Adolf. Zenéjét szerzezte: Eysler Ödön. Karnagy: Tigris Árpád. Rendező: Polgár Sándor.

SZEMÉLYEK:

Rafalné Tilda	Benkőné Dióssy Nusi	Sötérné Miliat	Fánkerti M. Ajtayné
Maros Béla	Győző A. Hajdutska L.	Adel	Ajta né
Kamilló	Kállay Jolán	Nelli	Tilgerné
Mary White	Polgár S.	Lovász Jankó	Kulcsár L.
Donogán báró			Várnai Jenő

Kezdete este 1/8 órakor.

URANIA

Mozgófénykép színház.

(Bárány Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Ma szombaton, 1912. október 12-én

1. Hang az ágyban. Humoros. — 2. Polidor növénydek. Kacagató. — 3. Béke a háztartásban. Vigjáték. — 4. Katonabecsület, vagy a Hamiskártyás katonatiszt. Társadalmi dráma 3 felvonásban.

Előadások délután 1/2 órától kezdve esti fél 12 óráig. A hölgyek kéretnek a nézőtéren kalap nélkül megjelenni. — Minden előadásban katonazenekar játszik. Helyárak: I. hely 1 kor., II. hely 80 fill., III. hely 60 fill., IV. hely 40 fill., V. hely 20 fillér.

APOLLO SZÍNHÁZ

az Andrássy-téri új Lloyd-palotában.

Urania Magyar Tudományos Színház aradi színepadj

Ma szombaton, 1912. október 12-én:

1. Ipar Délen és Északon. Remek természetutáni felvétel. — 2. Vig betörők. Humoros. — 3. Monte Carlo titka. Egy szerencsejátékos élete. Szenzációs dráma 3 felvonásban. — 4. Pali nevelő atyja. Kacagató.

Az előadások kezdete délután 1/2 órától folytatódatosan 11-ig tartanak. — Helyárak: Páholy, ülésenként 1 kor., zártszék 1 kor., I-ső hely 80 fillér, II-ik hely 60 fillér, III-ik hely 40 fillér, IV-ik hely 20 fill., — Gyermek a IV. hely kivételével a felét fizetik. Műsort ingyen kapni a jegyszedőknél. — Saját zenekar. — Ruhatar. — Buffet.

NYILTÉR.*

LABADOZÓK

egészségük teljes helyreállítását a Scott féle Emulsió használata által hathatósan elősegíthetik, melyet még az edgyengült gyomor is könnyen felvesz és teljesen megemészt. Meggondolva azt, hogy az egyes alkatrészeknek mindig egyformán kitűnő minősége a Scott féle Emulsióknak különös tápláló erőt kölcsönöz, könnyen megmagyarázható, hogy használata labadozás idején miért oly előnyös öregnek és fiatalnak egyaránt. Emellett a Scott féle Emulsió oly izletes, hogy felnőttek és gyermekek szívesen szedik.

Egy eredeti üveg ára 2 korona 50 fillér. Minden gyógyszertárban kapható. Ha ezen lapra hivatkozva 50 fillér értékű bélyeget küld Scott és Bowne G. m. b. H. címére Wien, VII., akkor egy gyógyszertár utján próbaadagot küldünk. 6013

Telefon

335.

Telefon

335.

3041-V.

Kutányi J., Arad,
Vörösmarty-u. 1. sz. veszem.

SZÍNHÁZ UTÁN

menjünk a pazar fényvel berendezett

VADÁSZKÜRT

KÁVÉHÁZBA, ahol estenként a híres RACZ KÁROLY fia debreceni zenekara muzsikál.

SZÍNHÁZI VACSORA

Okvetlen

szerezze be cipő-, kalap-, uri divat- és ruhaszükségletét

Korányi

Jenő nagyruházában. Szabadság-tér. Meglepő olcsó árak. Óriási választék 5441

Cipő különlegességek

Iványi Menyhért

Aradon, Forray-utca

Eredeti amer. férfi vagy női

fekete vagy barna 13 K.

Antilop divat magas cipő 14 K.

Eredeti angol kalapok nagy

választék Gyukits kalap 10 K.

Női vagy férfi sevró cipő 9 K.

3451

Tartozik ■ Követel

praktikus

kézi zsebfüzet

kapható az

Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

Ára 20 fillér.

Utcai, alkalmi és vadász cipőkben nagy választék

Kobrak cipők!

LÁNYI MARCELL

ARAD, ATZÉL PÉTER-UTCZA 1. SZÁM
TELEFON 429. ■ TELEFON 429.

Apró hirdetések

Ajánlatokhoz,

melyeket valamely jellege alatt küldenek a kiadóhivatalba, ne tessék eredeti okiratokat mellékelni, mert érettek semmiféle felelősséget nem vállalunk. Azokat az ajánlatokat, melyeket az apróhirdetés megjelenésétől számított 4 héten belül címzettjük el nem visz, a kiadóhivatal megsemmisíti.

LEVELEZÉS.

Julika!

Sorai nem nagy örömet szereztek nekem. Nincs oka a félelemre; nyugodt lehet minden tekintetben. Hol volt? Mielőbb szeretném karjaimba zárni és a legközelebbi viszontlátásig is csokolom forró szerelemmel X. 6375

Ha hull a haja,
használdon magyar haj-peroínt
Vojtek és Weiszól. III-711

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Háztulajdonosoknak
nélkülözhetetlen lakói nyilvántartására egy házbérfőkönyv és lakbérfőkönyvecske, melyek Pichler Sándor könyv és papirkereskedésében kaphatók. Szabadság-tér 1. Telefon 808. 5311

Egy jókarban lévő
zongora azonnal eladó. Cím a kiadóhivatalban. 6374

Zongora
rövid, fekete és szekrények azonnal eladók Közép-utca 6/b. alatt 6364

November 1-jén
életbelépő szabályrendelet rendelkezéseinek megfelelő új lakbérleti szerződési nyomtatványok kaphatók Klein könyvkereskedésében. Telefon 252. sz. 6302

Hasznáit
szőlőkarókat a volt Mittner-féle szőlőtelepemen, továbbá 1, 2 és 3 éves kitűnő bor és csemege szőlőoltványokat olcsón eladók. Pollák, téglagyáros, Nádor-utca 14. Telefon 55. 6327

80 méhesalád
jókarban lévő kaptárakkal együtt, áthelyezés véget, eladó. Cím: Debreczeni Zsigmond, m. kir. főerdőőr Marossalatna, u. p. Marosborsa, Aradmegye. 6357

Rum composité
jó házi rum előállítására Vojtek és Weisznál. III-711

ALKALMAZÁST NYER.

Deutsches Fräulein
intelligent, mit schöner Aussprache wird zu Kindern sofort aufgenommen. Adresse in der Administration.

Tanulóleányok
heti fizetéssel felvétetnek az Aradi nyomdarészvénytársaság könyvkötészetében.

Egy 2 középsikolát
végzett, 14 évet betöltött ügyes fiú nyomdász-tanulónak felvétetik.

ALKALMAZÁST KERES.

Mindenféle fehérnemű
varrást (stafier, léghimzést stb.) vállal özv. Göckel Andrásné, Wesselényi-utca 50 szám. 6312

ÜZLETEK.

Egy jóforgalmu
sarok fűszerüzlet italméréssel, forgalmas helyen, nagyobb vállalat miatt átadó. Bővebbet szíveségből Szferle Agoston urnál Kasza-utca 2. 6346

Egy szép nagy bolthelyiség
november 1-től kiadó Deák Ferenc-utca 40., Vadász-kürt szállodával szemben. 6381

Marosborsai piac téren
(Aradmegye) fűszerüzlet, italmérés és egyéb jogokkal, házzal együtt, családi viszonyok miatt, azonnal eladó. Cím: Schütz Péter. 6360

Helyben
egyik legforgalmasabb utcában lévő hentesüzlet, betegség miatt, sürgősen átadó. Cím a kiadóhivatalban. 6367

KIADÓ LAKÁS.

Kiadó lakás
Deák Ferenc-utca 39. szám alatti házban 3 szoba előszoba, konyha, éléskamra, fürdőszoba és minden hozzávalóval 1 ső novemberre kiadó. 5571

Lakás kiadó
3 szobás utcai, zárt folyosóval, minden mellékhelyiségekkel nov. 1-ére Teleky-utca 19. szám. Értekezni ugyanott. 6236

Legmodoronebb
kényelemmel u. m. közp. melegvízfűtés, állandó melegvíz ellátás, villany- és gázvezetékek, gáz takaréktűzhely stb. berendezett 3 szobás lakások november hó 1. kiadók. Orczy-utca 8. Telefon 292. 6355

Kétszobás lakás
(egy utcai, egy udvari) elköltözés miatt azonnal kiadó Hasszinger-utca 5. szám alatt. 6366

A poloska
teljes kiltása csupán Vojtek és Weisz biztos szereivel érhető el. III-711

Taxameteres
Bér-autók
Telefonszám **816**
2881
Szolgálat: reggel 6 órától éjjel 12 óráig.
Garage: Deák Ferenc-utca 8. sz.

Elsőrendű
asztali alma
legnemesebb fajból, kilója 35 fillér, egy 5 kgmos postacsomagot próbaként K 2-20.-ért szállít 6388
Max Pauly, Köflach
Steiermark.

2 szobás udvari lakás
konyhában vizezetéssel, 6388
november 1-re kiadó
a Fiórián-u. 6b. sz., 3. ajtó a.
Ugyanitt mintegy 160.000 köbméter malterhez és betonhoz való homok eladó, köbméterje 15 fillér.

Feltűnően olcsó

UJDONSÁGOK.

Női fűzős Box-bőrből elegáns és modern 8.50

Női fűzős Chevreaubőrből utolsó divat 9.50

Legjobb minőségű elegáns és jutányos a Turulcipő

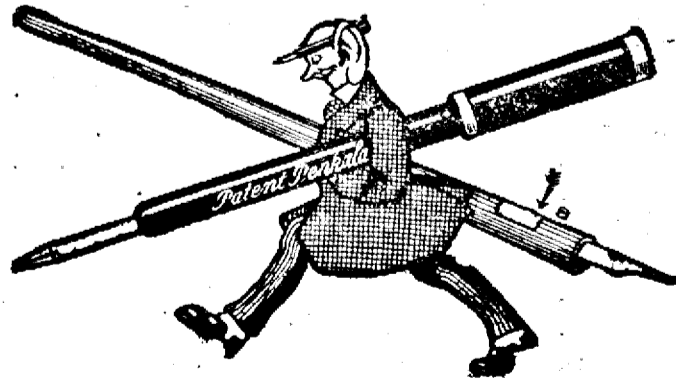
Turul cipőgyár r.-t.
a monarkia legnagyobb cipőgyára.

Főraktár:
Arad, Andrassy-tér 13. sz.
(Minorita-palota.)

Férfi fűzős America-Style elegáns és tartós 11.50

Férfi fűzős Box-bőrből modern és tartós 10.-

6751

„Penkala”-Töltőírón K 1.20
Luxus-kivitelű gyönyörű színekben . . . K 1.80
Tiszta ezüst vagy double arany gyűrűkkel K 2.40
MOSTER-féle „Penkala”-tollszár D.R.P.
Ujnyomás az s-val jelzett gombra és a toll kiesik, ára 12 és 16 fillér.
Minden jobb írószer-kereskedésben kapható.
MOSTER EDM. és TÁRSA, R. T. Zágráb és Berlin-Neukölln.

APRÓ HIRDETÉSEK

KÜLÖNFÉLE.

Üzlethelyiség,

egy 4 szobás, egy 3 szobás lakás november 1-re kiadó. Értekezhetni Gécs László gyógyszerárban. 6382

Női kezek

ápolására legjobb a Vojtek és Weiss kézfimlítője. III-711

Krausz Paulin

színház-épület, telefon-szám 511. Első aradi 112000 kötetből álló kölcsönkönyvtárban minden jó új mű raktáron. Havi bérlet K 1'40, vagy kötetenként 10 fillér. Vidékre kedvezményes árak. Ugyanitt minden folyóirat, divatlap egyenként és bérletben, házhoz szállítva, kapható. 4541

Klein Testvérek

villany- és vízvezeték-berendezők. Ideál motoros fűrészelési vállalat. Hunyadi-u. 1. Telefon 707. 6376

Fűtési idény közeledtével

a Herkules fűrészt vállalat irodája, Kossuth-utca 9. sz. ajánl a nagyközönségnek I. rendű aprított tűzifát 100 kilónként 2 kor. 70 fillérért hazaszállítva, ugyszintén egész, esetleg fél waggon rakomány cser-, bük- és gyertyánfát kartelesen kivüli legolcsóbb árban befűvarozva fűrészelve és hasítva. Motoros fűrészgépeink is házhoz rendelhetők. Felvilágosítást készséggel nyújtunk telefonon is 658. sz. 5457

Ha nem jól eszik

a hizója, adjon neki Vojtek és Weiss hírneves állat tápporából. III-711

Zálogház-

ból vétetnek arany-, ezüst- és ékszertárgyak

Farkas Streicher J.

Arad, Tökölly-ter 1. sz. 6337

4300—1912. tkvi. szám.

Árverési hirdetményi kivonat.

A m.-radnai kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy az „Albina” tkptárnak, Maxinán Juon és Brajka Nikolaie végrehajtatónak 518 kor. tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtsági ügyében az aradi kir. törvényszék, illetve a m.-radnai kir. járásbíró területén lévő óborsai 68 számú tkvi A. I. 16., 18—28., 30., 32—40. sor 487., 578., 579., 728., 729.,

766., 768., 781., 782., 807/a., 826., 918., 1053., 1429., 1481., 312/c., 587/a., 716/a., 911. és 288/a. hrsz. ingatlanokra és az utána járó A. I. 39., 40. rsz. erdő és legelő illetőségre 994 kor. és az óborsai 5. sz. tkvi A. I. 10—28., 25—30., rsz. 50., 51., 147., 148., 149., 759., 760., 761., 802., 808., 809., 823., 926., 928., 948/b., 949., 950., 951., 953., 954. és 929. hrsz. ingatlanokból és az utána járó A. I. 31., 32. rsz. erdő és legelő illetőségből Brajka Nikolaie ingatlanára 894 korona mint ezennel megállapított kikiáltási árban elrendeltetik s annak megtartására határidőül 1912. évi november hó 12-ik napjának d. e. 1/2 órája Óborsa községéhez tüzetik ki.

Ezen árverésen a fentirt ingatlan birtokjuttalék a kikiáltási ár kétharmadánál olcsóbb éron el nem fog adatni. Amennyiben ezen összeg el nem éretik az árverést a kiküldött felüggeszti.

Árverelni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10 % -át, bánatpénzül készpénzben, vagy az 1881. LX. törvényikk 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3833. sz. a kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirokban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. tc. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervénnyel át szolgáltatni.

Kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság.

Máriaradna, 1912. évi augusztus hó 7-én.

Polgár, s. k.
kir. járásbíró.

6387

KÁVÉ

nyersen vagy frissen pörköelve.

TEA

legfinomabb fajokból keverve.

IRUMI

eredeti és saját töltésű üvegekben csakis az

ATLANTIKA

KÁVÉ ÉS TEABEHÓZATALNÁL.

Arad, Andrassy-tér 20. sz. a. kapható.

Telefon 609. szám.

Weitzer János gép-, waggongyár és vasöntőde részvénytársaság Aradon.

Meghívás

A WEITZER JÁNOS GÉP-, WAGGONGYÁR ÉS VASÖNTŐDE
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG ARADON

XX. rendes közgyűlésére,

mely Aradon, az Aradi és csanádi egyesült vasutak üléstermében

1912. évi október hó 27-én délelőtt 10 órakor fog megtartatni.

NAPIREND:

1. Az igazgatóság jelentése az elmúlt üzleti évről, továbbá a zárszámadások és mérleg előterjesztése, a felügyelő-bizottság jelentése és ezekkel kapcsolatban a mérleg megállapítása, a tiszta nyereség hovaforodítása, valamint az igazgatóság és a felügyelő-bizottság részére adandó felmentvény feletti határozathozatal.
2. Igazgatósági javaslat az igazgatóság tagszámának kettővel leendő felemelése iránt és evvel kapcsolatosan az alapszabályok 23. §-ának megfelelő módosítása.
3. Tizenegy igazgatósági tagnak választása.
4. A felügyelő-bizottság tagjainak választása az alapszabályok 29. §-a értelmében.
5. A felügyelő-bizottság jutalomdíjának megállapítása. (Alapszabályok 31. §-a.)
6. Az alapszabályok 21. §-a értelmében esetleg előterjesztendő indítványok feletti határozathozatal.

Jegyzet. Az alapszabályok 14. §-a értelmében a részvények vagy az ezekről nyilvános hitelintézetek által kiállított letétjegyek legalább nyolc nappal a közgyűlés előtt a következő helyeken letéteményezendők és pedig mindkét esetben egyidejűleg benyújtandó sorszámú jegyzékkel:

Aradon: az Arad-Csanádi Gazdasági Takarékpénztárnál

Budapesten: igazgatóságunk pénztáránál (V., Fürdő-utca 1.)

Wien-ben: Schoeller & Co. bankháznál (I., Wildpretmarkt 10.) és a K. k. priv. allgemeine Verkehrsbank-nál (I., Wipplingerstrasse 28.)

Az igazgatóság.

Aradi nyomda részvénytársaság könyvnyomdája, közl. kötetészet és betűtömlőgyártó.